

Dr. Marczell Mihály:

PÜNKÖSD

II. rész: PÜNKÖSD UTÁNI VASÁRNAPOK

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

51-76. kötet

II/1. rész: Pünkösöd utáni I. Vasárnap:

SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAPJA

51. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó.....	5
A/ rész: az ünnep jellegét érintő beszédek	5
Beszédláncok	5
I. beszédlánc címe: Isten mibenléte	5
1. beszéd: Az isteni Lét titkainak értelme	5
– Változat: A titkok titka	6
2. beszéd: A Szentlélek isteni titkának felfedése	7
3. beszéd: Az Isten belső élete.....	8
4. beszéd: Isten kifelé való működése.....	9
5. beszéd: Isten lelkeket nemesítő munkája.....	10
6. beszéd: Az Isten atyai szeretete	10
II. beszédlánc címe: A Szentháromság titka.....	11
1. beszéd: Az Atya –van (a Lét)	11
2. beszéd: A Fiú az Atyától születik	12
3. beszéd: A Szentlélek – az Atyától és a Fiútól származik	13
4. beszéd: De egy az Isten	13
I. beszédlánc címe: A szent egység.....	14
1. beszéd: Egy az Isten	14
2. beszéd: Oszthatatlan az Isten	14
3. beszéd: Szent az örök Tökéletesség	14
4. beszéd: Örök az Isten	15
II. beszédlánc címe: Az isteni Személyek belső működése.....	15
1. beszéd: Az egymást átfogó élet.....	15
2. beszéd: Az Atya az ősi Van.....	15
3. beszéd: A Fiú az Atyától születik.....	15
4. beszéd: A Szentlélek az Atyától és Fiútól származik.....	16
III. beszédlánc címe: Az Isten három Személyének tulajdonított cselekvések	16
1. beszéd: Az Atya teremt	16
2. beszéd: A Fiú – megvált.....	16
3. beszéd: A Szentlélek – megszentel	17
4. beszéd: De egy az isteni lényeg	17
IV. beszédlánc címe: A titkok világa.....	17
1. beszéd: Az Úr szava.....	17
2. beszéd: Az emberi értelem hivatása.....	18
3. beszéd: Az igazság zárt kapuja előtt	18
4. beszéd: Az igazság birtokában.....	19
V. beszédlánc címe: Az újjászületés feltétele.....	19
1. beszéd: Földre küld az Atya	19
2. beszéd: Megvált a Fiú	20
3. beszéd: Megszentel a Szentlélek.....	20
4. beszéd: Hazavisz az ég és föld Ura.....	21
Beszéd sorok.....	21
I. sorozat címe: Az emberi lélek kérdése.....	21
1. beszéd: A lélek háza.....	21
2. beszéd: Kicsoda tehát a „ház lakója”?	21
3. beszéd: A lélek világa.....	21
4. beszéd: Az igazság birodalma.....	22
5. beszéd: A szépség birodalma	22
6. beszéd: A jószág birodalma	22
7. beszéd: A természetfeletti élet „csodakertjében”	22
II. sorozat címe: A Szentlélek értéke mibennünk	22

1. beszéd: A szellemi lélek háza.....	22
2. beszéd: A Lélek mibenléte.....	22
3. beszéd: A lélek működése.....	23
4. beszéd: A végnélküliség utáni vágyakozása.....	23
5. beszéd: A végnélküli fejlődés áhítózoja.....	23
6. beszéd: A Végtelen utáni vágyakozása.....	23
7. beszéd: És leszáll az Ég.....	23
8. beszéd: Megjelennek az „isteni követek”.....	23
9. beszéd: Mit hoz az „Isten Követe”?	23
10. beszéd: Hoz, vagy lakozik?.....	23
11. beszéd: Észlelhető-e a Szentlélek?.....	23
12. beszéd: Milyen a természetfeletti ember életlendülete?.....	23
13. beszéd: Ki az „emberek embere”?	23
14. beszéd: Ki éri el ezt a földön?.....	23
15. beszéd: És ki éri el ezt az égben?.....	23
Különálló beszédek.....	24
a) alcsoport: A Szentháromság kihatása az ember életében.....	24
1. beszéd: A szent hittitok és az élet visszfénye.....	24
2. beszéd: A Szentháromság – az emberben.....	24
3. beszéd: Az Istentől jött „háromság” életünk sodrában.....	24
4. beszéd: „Háromság” az ember életében.....	25
5. beszéd: Szent „háromság” – lelkünk belső világa is.....	25
b) alcsoport: Egyéni élet gyakorlati átalakulásának kegyelmi része.....	26
1. beszéd: A Szentlélek jelenlétének jelei.....	26
2. beszéd: A lélek találkozása a pünkösdi Lélekkel.....	26
3. beszéd: A Lélek megszállottjai.....	27
4. beszéd: A Pünkösöd vérpiros rózsájának hivatása.....	28
5. beszéd: A Szentlélek működése.....	28
6. beszéd: A lélekben „riadtak”.....	28
7. beszéd: A Lélek „ittasai”.....	29
8. beszéd: A Szentháromság értéke.....	29
9. beszéd: A „Háromság” jelentősége.....	30
– Gyermeknek is szóló beszéd a Szentháromság rövid értelmezésére:.....	30
A mi pilisi remeténknek gyermek hallgatói.....	30
B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek.....	31
1. (Introitus) beszéd: A Szentháromság imádása.....	31
2. (Introitus) beszéd: Isten nevének dicsősége.....	31
1. (Graduale) beszéd: Mélységek és magasságok Ura.....	32
2. (Graduale) beszéd: Az emberi lelkek Ura.....	32
1. (Offertorium) beszéd: Az Ószövetség előrevetett fénye.....	32
2. (Offertorium) beszéd: Az Újszövetség kinyilatkoztatása.....	32
1. (Secreta) beszéd: Áldásod ereje.....	32
1. (Communio) beszéd: Megvalljuk az Urat – a világ előtt.....	32
2. (Communio) beszéd: Mert kegyelmet gyakorolt velünk mindenek előtt.....	33
1. (Postcommunio) beszéd: Mit adjon az áldozatban való részesedésünk?.....	33
B/ rész – b/ csoportja: az Evangéliumra alkotott beszédek.....	33
a) alcsoport: Az égi küldetés ténye.....	33
1. beszéd: Csak a Mester a tanító?.....	33
2. beszéd: Legyen élő és éltető hang – az Egyház élő szava.....	34
3. beszéd: És a küldetés ereje?.....	34
b) alcsoport: A hívek üdvözülésének vágya.....	34
1. beszéd: Miért járt a földön a távozó Mester?.....	34
2. beszéd: Mit tett közöttünk a Mester?.....	35
3. beszéd: Mivé emelt a vágyakozó Mester?.....	35
c) alcsoport: Az újjászületés biztosítása.....	35

1. beszéd: Régi ember – új ember	35
2. beszéd: De várható-e ez a csoda?	35
3. beszéd: Egyszerű – a csoda születése	36
d) alcsoport: Az igehirdetés feladata	36
1. beszéd: Az isteni ige emberi módon terjed	36
2. beszéd: Kikhez szól a parancs?	36
3. beszéd: Miből merítsen a tanító?	36
e) alcsoport: A Szentháromság ereje	37
1. beszéd: Miben áll a Szentháromság ereje?	37
2. beszéd: Az ember függései	37
3. beszéd: Milyenné változik az isteni ember élete?	37
f) alcsoport: A keresztség ereje és liturgiája	37
1. beszéd: A víz ereje	37
2. beszéd: A Szentháromság szeretete	37
3. beszéd: Mit tesz az Egyház?	38
B/ rész – c/ csoportja: a Szentlecke szövegéhez írt beszédek	38
Különálló beszédek	38
1. beszéd: Az isteni lét gazdagsága	38
2. beszéd: Ki ismerheti meg az Istent?	39
3. beszéd: Idők Ura	39
4. beszéd: Minden az Istentől	40
5. beszéd: Az Isten dicsőségére... ..	41
6. beszéd: Isten és ember örök kapcsolata	42
Beszédláncok	42
I. beszédlánc címe: Kicsoda az Isten?	42
1. beszéd: A világ Ura	42
2. beszéd: A magasságok Ura	43
II. beszédlánc címe: Az ember az egy Isten előtt	44
1. beszéd: Imádó	44
2. beszéd: Hódoló	44
3. beszéd: Kérve kérő	44
4. beszéd: Szeretből kielégülő	44
III. beszédlánc címe: Az Isten az ember felé	45
1. beszéd: Az élő Szeretet	45
2. beszéd: Gondviselő Szeretet	45
3. beszéd: Megbocsátó Szeretet	45
4. beszéd: Megszentelő Szeretet	45
IV. beszédlánc címe: Honnan az ember szolgálatának sodra?	45
1. beszéd: A teremtő Atya tervéből	45
2. beszéd: A Fiú áldozatos munkájából	45
3. beszéd: A Szentlélek „szeretetéből”	46
4. beszéd: A Szentháromság egy Isten Szeretetéből	46

Előszó

Mivel a Pünkösöd utáni első vasárnap a Szentháromság vasárnapja is, azért a szentbeszéd/vázlatokat két nagy részbe fogjuk. Először a Szentháromság vasárnapjának dogmatikáját és liturgiáját vesszük tárgyalás alá, azután pedig a napi szentmise liturgiájából veszünk le beszédteteleket. – Lássuk ezeket külön-külön, egyenként.

* * *

A/ rész: az ünnep jellegét érintő beszédek

A mai ünnep a Szentháromság kinyilatkoztatásának megünneplése és tárgyi tiszteletének nyilvános alkalma. – Természetes alapgondolatnak kínálkozik a kinyilatkoztatás ténye, a **hittitkok kérdése**, az **Isten létének és személyes létének problémái**, az **Isten belső élete**, az **Isten tulajdonságai**, az **Isten külső tevékenysége**, az **Isten urasága**, az **Isten szeretete**, az Isten életjegyeinek **harmóniája**, (igazságos és megbocsátó stb.), az **Isten tiszteletének módja**... Olyan széles terület, amely bőséges tételt kínál a szónoknak. – Ha pedig még hozzákapcsolódik az **Istennek** embert teremtő, embert megváltani akaró és megszentelő **életterve**, akkor olyan széles terület az ünnep tartalma, hogy a tanító, életutat mutató és megszentelést segítő isteni ige kifogyhatatlanul csendülhet az „Isten követe” ajkán. – A Szentháromságról szóló beszédteteleinket jórészt beszédláncba fogtuk; de olyan módon, hogy lehetőleg külön is elmondható legyen egy-egy tétel. De hogy itt is sorrendet kövessünk, azért most a következő beszédláncokban az **Isten belső életével** (Szentháromság lényege), majd az Isten **kifelé** való működésével, végül az Istennek az **emberre irányuló** szeretetének tényével foglalkozunk.

Beszédláncok

I. beszédlánc címe: Isten mibenléte

1. beszéd: Az isteni Lét titkainak értelme

(Dogmatikus beszéd: Az isteni Lét)

Bev.: A csillagvilág mérhetetlen távlatai és tömegei előtt csodálkozva hódol az emberi elme... Ez a **nagy dolgok** csodája! – De a legkisebb **atom működése** előtt is megretten az emberi elme, mert belső csodaszerkezete a „kicsiségek nagyszerűségének” gondolatát hozza elénk... Így nagy- és kisvilág: létmisztérium csodabirodalma. De ha ilyen csodás a világ és ilyen gyenge az ember, akkor méltán kérdezhető: és az Isten valóságát felfoghatja-e az ember? Fontoljuk meg a következőket.

1. Véges az értelem.

Az értelem, az eszköz, – véges teremtmény, a megismerendő Való – végtelen és örök Létezés. A véges értelem **csak** a végest tudja tökéletesen nyomon követni és értelmezni. – De azt is csak részben. És ez is csak Istentől eredhet. Azért mondja a Zsoltáros: „Áldom az Urat, ki ezt megértette velem, ve-séim még éjjel is erre intenek engem” (Zsolt. 15,7). – De merre haladhat és hová juthat az ismerni akaró értelem?

a) Eljut a külső felületre. Ez az emberi látás első lépése. És ez a léthez jutása még az Istenre is vonatkozik. „Hiszen ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20). Dolgok, színek, harmóniák, akkordok... a világ felfogásából eredő részletismeretek. Ezek az értelem kielemezettjei.

b) De behatolhat az értelem **mélyebb** vonalakra is. Ez a tudományos oknyomozás. Ezért értelmezhetjük erre a tehetségünkre az Írás szavát: „... oly bölcs ér értelmes szívet adok neked, hogy hozzád hasonló sem utánad nem lesz, előtted sem volt” (3Kir. 3,12). Az ilyen kutatás a mélységtudományig hatolhat. De ezt is Isten adja. Azért mondja Jób: „De úgy látom, az emberben a szellem s a Mindenható lehelle az, ami okossá teszen” (Jób 32,8).

c) De ha a felület és mélység világát megközelíthetjük, mégis igaz marad, hogy a végtelen élet valóságát csak tapogó gyermekszemekkel szemlélhetjük. – Az Istenét kereső emberről azt mondhatjuk:

nem lát mást, mint az **értelem** követelte – Ősokot. Nem lát mást, mint az **akarát** követelte – Ősjót. Nem lát mást, mint az **érzelem** követelte – Szeretetet. Mindez a belső lényegre vonatkozik. De ezek teljes felfogása helyett a törvényeit láthatjuk. – Sőt kérve kérjük azt a kegyet, hogy Isten akarata szerint élhessünk. „Adj értelmet, hogy törvényedet vizsgáljam, és teljes szívemből megtartsam” (Zsolt. 118,34). Így azután méltán figyelmeztethet az Írás: „Ne legyetek oktalanok, hanem értsétek meg, mi az Úr akarata” (Ef. 5,17). – Azt se felejtsük el, hogy az „idők teljességében” még a Mester tanítását sem értették, hát még a lényegét? Örök igazság Izaiás szava: „Bizony, titokzatos Isten vagy te, Izrael Istene, megszabadítója!” (Iz.45,15).

2. És mindennek ellenére arra is reá kell döbbernünk, hogy az értelem útján mégis a Végtelenhez vezet az isteni kegyelem.

Természetesen arra kell gondolni, hogy ide csak a megszentelő kegyelem útján juthatunk. – Miért?

a) Emberi természetünk kevés ahhoz, hogy az isteni élet felé lendüljön. Az igaz, hogy Isten létének megismerése – természetünk útján történik, de az is tudnivaló, hogy a lényegének megközelítése – a **természet közössége** útján mehet végbe. Az a közösség, amelyről így ír az apostol: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Ezt írja szent hasonlatban az Írás mondván: „Ha szent a búza zsengeje, szent lesz a kenyér is; s ha szent a gyökér, szentek lesznek az ágak is. Ha egyik-másik ág le is tört, s te vad olajfa létedre beléjük lettél oltva, és részese lettél az olajfa gyökerének és dús nedvének, ne dicsekedjél az ágak rovására” (Róm. 11,16-17).

b) Isten kegyelmével azonban segít, hogy **ezt** a lehetőséget el is nyerjük. – Ez pedig az a természetfeletti kegyelem, amelyet Isten ad és amelynek **fényvetése** ezt lehetővé teszi. Azért kell lélekbe szállania a Léleknek, hogy birtokosai legyünk ennek a megszentelési kegyelemnek. „Jobb nektek, ha én elmegyek, mert ha nem megyek el, a Vigasztaló nem jön el hozzátok. De ha elmegyek, majd elküldöm hozzátok” (Jn 16,7). – A Lélek étele lesz a ti erőtok, fényetek és így a népek megtérítője. „De mikor a Szentlélek leszáll rátok, erőben részesültök, úgymint tanúságot tesztek majd rólam Jeruzsálemben, meg egész Judeában és Szamáriában, sőt egészen a föld végső határáig” (Ap.Csel. 1,8).

c) És mit fogtok elérni ezzel a kegyel? Látni fogtok már a földön – isteni szemmel. Hallgasd csak az Írást: „A Vigasztaló pedig, akit az Atya nevemben küld, megtanít majd mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek...” (Jn 14,26). – Érezni fogtok már a földön – isteni módon. Azért mondja Szt. Pál: „Ugyanaz a lelkület legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban volt” (Fil. 2,5). – Élni fogtok már a földön – isteni életet. Erről beszél Szt. Pál: „Ti azonban nem test, hanem lélek szerint éltetek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. Akiben ugyanis nincs Krisztus Lelke, az nem tartozik hozzá” (Róm. 8,9). – Ezt az életet tökéletesíti azután az Isten az örök életben, hogy így énekelhet róla az apostol: „Ma még csak tükörben homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: Végeredményben mi az igazság? **Azért** keresünk Istent, hogy találjunk **titkot?**... Nem! Nem! Vegyük tudomásul ezt a tényt: a véges csak ködösen ismerheti a Végtelent. De legyünk boldogok abban, hogy életünk, kegyelemmel telített természetünk érinti az Istent, mert Ő maga is **végnélküli** és a megszentelő kegyelem erejével: isteni.

*

– **Változat: A titkok titka**
(1958. VI. 1.)

Bev.: Szt.Ágoston értelme is nekitámaszkodott és ilyen isteni konditást kapott: ne akard kagylóval kimerni a tenger vizét... De hát mi itt a lényeg?

1. Kutató feszülésre lendül az értelem.

Kielégíti: a hit.

2. Szeretettel fonódik Egekhez az emberi szellem.

Kielégítetik: áldozatos jósággal az emberben.

Bef.: Hozzá jut az értelem a **Titokhoz**, és isteni életet élhet az ember a **Titok Szeretetéből**.

*

2. beszéd: A Szentlélek isteni titkának felfedése (Dogmatikus beszéd: A kinyilatkoztatott hittitok értelme)

Bev.: Miért hangzik az isteni szó, amely végül is az isteni élet titkait zárva tartja? Ez a kérdés tolu az ajkunkra, mikor a Szentháromság kinyilatkoztatásáról hallunk és értelmét fel nem foghatjuk. – De nyugodjunk meg abban, hogy a zárás oka egyszerű: Végtelent nem érthet a véges, illetve végnélküli ember. – Mindent ugyanis úgy értelmezhetünk: a létehez eljutunk a természetes ész útján, de az Isten belső valóságát nem értheti az ember. Ezért dogmatikai tanítás: „Aki azt mondaná, hogy az Isten létéhez nem juthat el természetes ésszel az ember, az kiteszített legyen”. Mégis kérdezzük ma ezt az igen izgató tételt: miért adódik olyan kinyilatkoztatás, amely a titkok titka marad az emberi ész előtt?

1. A felelet első mozzanata: Világosodjék előttünk az örök Titok.

Figyeljük csak a következőket.

a) Az Isten léte értelmünk útján megismerhető. Méltán írja az Írás: „Így szól szívében az esztelen: Nincs Isten!” (Zsolt. 13,1). – Majd a nagy mindenség daloló beszédjére figyelmeztet a Zsoltáros zengvén: „Isten dicsőségét beszélik az egek, és keze művét hirdeti az égbolt. Ezt harsogja egyik nap a másikonak, erre tanítja az egyik éj a másikat, nem hanggal, nem beszéddel, nem hallható igékkel, de az egész földre elhat szózatuk, s a földkerekség határaitra szavuk” (Zsolt. 18,1-5). – Sőt egyenesen a megismerés módját is jelzi a Bölcs mondván: „Mert balgák mindazok az emberek, kikben nincsen Isten ismerete, kik nem tudják a látható jókból megismerni azt, aki vagy, s a műveket szemlélve nem ismerték föl az alkotót, hanem a tüzet, vagy a szelet, vagy az iramló levegőt, vagy a csillagok körét, vagy a vízárt, vagy a napot s a holdat tartották világot kormányzó isteneknek! Ha már ezeket isteneknek gondolták, mert szépségük elbájolta őket, tudhatták volna, mennyivel kiválóbb ezek ura, hisz a szépség szerzője alkotta mindezeket...” (Bölcs. 13,1-3).

b) De az Isten lényege csak a kinyilatkoztatás által vonható fényességbe. Ezt hirdeti az apostol: „Ki ismeri az ember bensőjét, ha nem az ember lelke, mely benne van? Éppúgy Isten bensőjét sem ismeri senki más, csak Isten Lelke” (1Kor. 2,11). Vajon nem ismeret-e és nem nagy jelentőségű ismeret-e az, hogy az Isten Önmagában hármasság Személy és így belső **szereket viszonyt** hirdet? – Nem nagy ismeret-e, hogy az Isten Értelme az Ige, és a Szentlélek végtelen Személy? – Maga ez a közlés is olyan feltárlása e nagy belső titoknak, hogy Feléje fordul az ember és meglátja benne a végtelen szeretet közösségét.

2. Majd a második mozzanat így határozható meg: **Ragadja meg lelkünket az örök Szépség.**

Ez is a kinyilatkoztatás feltárásának eredménye.

a) Mit hirdet ugyanis a kinyilatkoztatás? – A következő isteni tényeket: az Isten végtelenül tökéletes Atya, Fiú és Szentlélekben. – Majd tovább értelmezve ezt is közli: az Isten örök harmónia; **három Személy az Isten**. Vajon nyomtalan-e ennek a kinyilatkoztatásnak az emberre vonatkozó hatása? Vajon nem szent tanítása-e annak, hogy az ember **tárgyi valósága** az értelem és akarat tehetségével **belső és törhetetlen harmóniába csendüljenek?** – Vajon ilyen értelmezéssel mondható-e, hogy néma és rideg igazság a Szentháromság revelációja? A helyes felelet ez: szent Tanító és életet Irányító isteni valóság.

b) És mit követel tehát a kinyilatkoztatott igazság? Isten képei vagyunk és az Isten belső valóságának szépségét kell magunkból kialakítanunk. Ez pedig olyan életprogram, amely lelki és isteni harmónia kialakítására kötelez bennünket.

3. És van-e harmadik céllátás is? Igen. Ez pedig így szól: **Hittel és odaadással hódoljon a Végtelen előtt.**

De miben áll ez?

a) Az értelem meghajlása: a hit. Alapja: Isten kegyelme. Ezért mondja az apostol: „A hit reményeink szilárd alapja és a nem látott dolgok igazolása” (Zsid. 1,1). – Ugyanezt erősíti a következő szent tanítás is: „Annak ugyanis, aki Istenhez járul, hinnie kell, hogy létezik s hogy megjutalmazza azt, aki őt keresi” (Zsid. 11,6). – Világos, hogy mindennek történelmi módja: a kinyilatkoztatás. Mégpedig amely szerint: Isten – teremtő (Őskinyilatkoztatás). Folytatólagosan: Isten hűséges és választottjait szereti. – Ezt zengi az Írás: „Örök szeretettel szeretlek téged, azért könyörületességemben magamhoz vontalak téged” (Jer.31,3). – Azután ezt mondhatjuk: Isten parancsoló. Ezért mondja az Úr: „Az én rendeléseim szerint cselekedjétek, az én parancsolataimat tartsátok meg s azok szerint járjatok: én, az Úr, vagyok a ti Istenetek. Tartsátok meg törvényeimet s rendeleteimet, mert az az ember, aki szerintük cselekszik, élni fog általuk” (2Móz. 18,4-5).

b) Ezt a hitet és belőle fakadó életet adja a Végtelennek a hálás teremtmény. És itt mi az ember feladata? Mivel az Istent nem láthatjuk, azért a hiten alapuló odahajlással tiszteljük. – Igen szépen írja le ezt az Ószövetség könyve: „Mondá erre Mózes: Mutasd meg nekem dicsőségedet. Felelé: Megmutatom majd neked egész jószágomat s kiáltom előtted az Úr nevét, mert könyörülök azon, akin akarok s kegyelmes vagyok az iránt, aki iránt nekem tetszik. Majd mondá: Ám arcomat nem láthatod, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon. Majd mondá: De, íme, itt van egy hely mellettem: állj erre a kősziklára, s ha majd elvonul előtted dicsőségem, beállítalak a kőszikla hasadékába s befödlek jobbommal, míg el nem vonulok; aztán elveszem kezemet s utánam tekinthetsz – de arcomat nem láthatod” (2Móz. 33,18-23). – De el is rendeli ezt az Úr: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből” (5Móz. 6,5). Vagy olvasd ezt a szöveget: „Teljes életedben szeresd az Istent, és kiáltás hozzá, hogy megmentsen!” (Sir. 13,18). – Majd egész tökéletes keretben így írja le ezt a kapcsolatot az Újszövetség ihletett írója: „Megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket, és hittünk benne. Szeretet az Isten: aki szeretetben él, Istenben él, és Isten öbenne” (1Jn. 4,16). – Még akkor is hűséges, ha mi hűtlenné lennénk Hozzá! Ezt hirdeti a Zsoltáros: „Hűséges az Úr minden ígéjében, és szentséges minden tettében” (Zsolt. 144,13). Ezt tanítja más helyen is az Írás: „Bizony én vagyok az Úr, ki nem változom” (Mal. 3,5). Ezt tanítja Istenről az apostol is: „Hűséges az, aki meghívott titeket” (1Tessz. 5,24). – Csak azt vedd tudomásul, hogy tiszteletének módját ilyen tanítás alapján keresd: „Lélek az Isten: akik imádják, lélekben és igazságban kell imádniuk” (Jn 4,24).

Bef.: Mi tehát az isteni titkok kinyilatkoztatásának értelme és célja? Végül is az, hogy egyes isteni megvillanás segítségével **lássa** az ember az életének értelmét, célját, értse a véges világot és **élő kapcsolatot** vegyen fel már itt a földön is a szerető égi Atyával!

3. beszéd: Az Isten belső élete

(Az Isten lényege)

Bev.: Kicsoda az Isten, akit mindenek Urának hisz és tud az ember? Olyan kérdés, amely állandóan feleletet vár, mert az ember kutató szelleme ezt is tudni akarja. – Ez a felelet azért fontos, mert emberi elgondolásban (antropomorfizmus!) sokszor olyan elképzelés alakul ki bennünk, amelynek lehetlensége hitünk erejét tompítja vagy egyenesen megtöri... Alkothat sokszor „torzisten-fogalmat” az ember, és ennek lehetlenségét látva – eltávolodik az igaz Istentől. – Kérdezzük tehát: Mi tehát az Isten?

1. Maga a Lét.

a) Maga a **Van**. Ezt olvassuk az Írásban: „Mondá az Isten Mózesnek: Én vagyok az „Aki vagyok”. Majd mondá: Ekképp mondd Izrael fiainak: Az „Aki van” küldött engem hozzátok” (2Móz. 3,14). Ezt hirdeti a változatlanúságra hivatkozva más Írás is mondván: „Bizony én vagyok az Úr, ki nem változom; ezért nem vesztek el ti, Jákob fiai!” (Mal.3,6). Sőt ezt a mindenek feletti hatalmat hirdeti a próféta is mondván: „És megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, amikor majd megnyitom sírjaitokat és kihozlak titeket sírhantjaitokból, én népem!” (Ez. 37,13).

b) **Ő független** más léttől... Ennek tárgyi tartalma így világosodik meg előttünk: „Vajon ki látta az Úr gondolatait? Tanácsot ki adott neki? Ki kölcsönzött neki, hogy visszakövetelhetné tőle? Minden belőle, általa és érte van, dicsőség néki mindörökké” (Róm. 11,34-36).

c) Sőt, a többi lét „semmisség” Előtte. Miért? Mert Tőle függő eredetben is minden! Ezért mondja a Zsoltáros: „Nálad van az élet forrása, és világosságod által látunk világosságot” (Zsolt. 35,10). – Majd ide értelmezendő ez a szöveg is: „Elhelyezted oszlopain a földet, hogy meg ne inogjon sohasem” (Zsolt. 103,5). – Nagyon természetes, mivel minden létezésünk gyökere, azért egy és törhetetlen Való.

2. Az egy Isten háromszemélyű Egység.

Lényege: Egy az Isten, de Szentháromságot alkot a három Személy. – De honnét tudod ezt?

a) Az Ószövetség **megsejti**. Figyeld csak a szöveg szavát: „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26). Többes-számban beszél... Majd ugyancsak az Írás mondja Ábrahám látogatásánál, ahol hármat látott és **egy**et imádozott: „Uram, ha kegyelmet találtam szemed előtt, ne haladj el szolgálattal mellett, hanem hadd hozzak egy kis vizet és mossátok meg lábatokat s pihenjetelek egy fá alatt” (1Móz. 1,18,3-4).

b) Az Újszövetség **hirdeti**. Ez már világosabb. Alaphangja: „Hárman tanúskodnak tehát a mennyben: az Atya, az Ige és a Szentlélek. És hárman tanúskodnak a földön: a Lélek, a víz és a vér, és ez a három egy” (1Jn. 5,7-8). Részletezése pedig ez: „Megkeresztelkedés után Jézus azonnal feljött a víz-

ből, mire megnyílt neki az ég és látta, hogy Isten Lelke galamb képében leereszkedik és rászáll. Akkor a mennyből ez a szózat hangzott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik” (Mt 3,16-17). – Majd ugyancsak halljuk: „Az angyal ezt válaszolta: „A Szentlélek száll rád és a Magasságbeli ereje borít el” (Lk 1,35). Sőt az örök kapuk feltárása is a Szentháromság nevében és erejében történik: „Menjete tehát, tegyetek tanítványommá minden népet és kereszteljétek meg őket az Atya, Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,19).

c) Az Egyház „élő tanítása” állandóan **tanítja**. Az apostoli hitvallása (szövegét ismételd!) rövid szövegéből, az „Athanasium credo”, Dyonisius pap levele Alex. Déneshez (arianizmus ellen, mivel azt tanította), majd a Niceai Zsinat döntését olvasd: „Akik azt mondják, volt idő, amikor nem volt (az Ige), vagy mielőtt született volna nem volt, és azt állítják, hogy a Fiú nem létezőből lett, vagy más szubsztanciából, avagy lényegből... azokat a katolikus Egyház kiközösíti”. Íme, az Isten kinyilatkoztatásának hordozója, az élő Egyház is tanít!

Bef.: Ha mármost befejezésül a bevezetés kérdésének feleletét keressük, akkor azt kellene mondanunk: Isten Maga a három Személy, az „örök Lét”! – Persze ez olyan kinyilatkoztatott igazság, amelyhez nehezen közeledik az értelem. Maga az Isten léte az értelemmel megközelíthető, sőt a világ és ember értelmezésében **nélkülözhetetlen** alap, de a Végtelen belső életének megismerése távol esik a véges értelem hatóerejétől. Azt értjük, hogy az **egy Isten** és hogy **ősi Valóság**, de a **Személy háromsága** a hittitkok hittitka. Miért is közli ezt a kinyilatkoztatás?... Bizonyára azért, hogy világosságot vessen arra előttünk, hogy az örök Atya **olyan Élet**, Akiben a **Megváltó** és **Megszentelő Szeretet** is **élő Személyként** jelentkezik.

4. beszéd: Isten kifelé való működése

(Dogmatikus beszéd: Az Isten tevékenysége)

Bev.: De zárt világ-e az Isten? Az igaz felelet így szól: olyan önmagát határoló Lét, akinek valósága, ereje és tökéletessége nem teljesen elzárt valóság. – Miben látjuk tehát az Isten tevékenységét? A kérdésre így adható a felelet:

1. Teremti a világmindenséget.

Igaz, hogy ez a nagy összefogás mindent magába zár, de itt **csak** a fizikai „nagyvilágra” gondoljunk és később szélesítsük fogalmainkat.

a) Amit látunk és észlelünk, az mind a Teremtőre utal. Ezért mondja az Írás szava: „Kérlek, fiam! Tekints az égre, a földre és mindenre, ami bennük van, és értsd meg, hogy mindezt, valamint az emberi nemet is semmiből teremtette az Isten” (2Mak. 7,28). Majd olvasd ezt a szöveget: „Isten ugyanis halhatatlannak teremtette az embert, és saját hasonlósága képére alkotta” (Bölcs. 2,23). Vagy értelmezd ezeket a szent kinyilatkoztatásokat: „Emlékezzél, kérlek, hogy úgy formáltál, mint az agyagot! Mégis ismét porrá akarsz tenni?” (Jób 10,9). „Ki örökké él, az teremtett mindent egyaránt. Egyedül Isten az igaz, ki győzhetetlen király marad örökké. Ki győzi elbeszélni az Ő műveit, és ki vizsgálja át nagy alkotásait?” (Sir. 18,1-3).

b) Az **okok** sorát, a **rend** értelmét és a célok egybefonódását látó értelem is erre kényszeríti (Lásd: Szt. Tamás Isten létét érintő öt érvét!).

2. De Isten teremtő műve további mozzanatot is mutat. És ez leginkább érint bennünket. Ez pedig így szól: **Teremtén Magához vonzza az embereket.**

Kettős mozzanatra kell itt hivatkozni. Az egyik az ontológia, a másik a pszichika.

a) Teremti az embert. Így közli az Írás: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). „Aztán asszonnyá építette az Úr Isten a bordát, melyet Ádamból kivett és odavezeté Ádámmal” (1Móz. 2,22).

b) Magához fűzi a lélek teremtésével. „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). Ennek lényege pedig ez: az értelemnek és akaratnak Feléje fordulásával teszi **tudatos birtokállományává** az ember.

c) De még tovább kell mennünk. Az ember egyéni **belátására** bízta, és egyéni **akaratával** fordulhat Teremtője felé. Erről zeng a Bölcs: „Megteremtette Isten az embert kezdetben, és őt saját belátására bízta: adta még ezenfelül parancsait és törvényeit. Ha meg akarod tartani a parancsokat, azok megtartanak téged, ha állandóan gyakorlod a hűséget, mely előtte kedves, vizet és tüzet helyezett eléd, amelyiket akarod, az után nyújtsd ki kezedet! Élet és halál, jó és rossz vagy az ember előtt, s azt kapja, ami kedvére van” (Sir. 15,14-18). – A Feléje vonzást még tovább fokozza a kegyelem adása! Ez

már a megváltás kegye, amely azonban a szabad ember döntését mindig megőrzi. – Igaz ugyan ez a tétel: „Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindeneket magamhoz vonzok (Jn 12,32), de igaz az is, hogy „Meg akarsz győződni, te oktalan ember, hogy tettek nélkül meddő a hit?” (Jak. 2.20).

Bef.: Kifelé Teremtő és mindenkit Magához irányító az Isten. Tehát: visszatérést igénylő a szeretet áramlása az ég Urához.

5. beszéd: Isten lelkeket nemesítő munkája

(Dogmatikus beszéd: Az ember kiemelése)

Bev.: Folytatható – részletesebben – az előző beszéd, és **kizárólagosan** az ember élete állítandó előtérbe. – Mit tesz az **emberrel** az Isten?

1. Magához emeli a képre való teremtéssel.

A teremtés alapütemét a szeretetnek és jósnak kiáradása adja.

a) Itt az első mozzanat így szögezhető le: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). „Tudjátok meg, hogy az Úr Isten az Isten, Ő alkotott minket, és nem mi magunkat; az ő népe s az ő legelőjének nyája vagyunk!” (Zsolt. 99,3). Ez végül is az értelmes ember előtt annyit jelent: a Végtelen a véges személyben így érvényesíti tökéletességét és szeretetét. A végtelen Boldogság – végnélkül is akar boldogítani.

b) A másik mozzanat: az elesés után is Magához segíti. Ezt pedig így olvassuk az Írás szövegében: „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékok és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15). Ezért van az, hogy az Isten ígérte szeretténynek mondja az apostol. Hallgasd csak szavát: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

c) Az ígérte a Messiás beváltja. Róla mondja az apostol: „Krisztus Jézus, aki váltságul adta magát mindenkiért. Erről kellő időben tanúságot kellett tenni” (1Tim. 2,6). – „Benne van (vére által) megváltásunk. Bűneink bocsánata” (Kol. 1,14). Ennek pedig azon a módon ad némi megnyugtató fényt az értelem: boldog lehetsz ember, mert az elszakadás után új szeretetáldozattal fon Magához az Isten. Sőt ez is kiemelhető: Ádám vétke mindnyájunk terhe, de az égi futamozott szeretet hirdetése mindnyájunk új felemelése.

2. Sajátjává tesz kegyelmével.

a) Ez a megváltás első mozzanata. Megvált vére árán a Messiás. „Néhányan bizony ilyenek voltak, de az Úr Jézus Krisztus nevében és Istenünk Lelke által megtisztultatok, szentek lettetek és megigazultak” (1Kor. 6,11). „Ezért Jézus is szenvedett, a kapun kívül szenvedett, hogy tulajdon vérével szentelje meg a népet” (Zsid. 13,12).

b) De tovább **fiává** is fogadja a föld árváját az Isten. Ez a megváltás magassági pontja. Ezért mondja az apostol: „Hűséges az Isten: ő hívott meg Fiának, Jézus Krisztusnak, a mi Urunk közösségében” (1Kor. 1,9). Ugyanezt hirdeti más szavakkal is mondván: „De amikor érkezett az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, s a törvény alá rendeltetek, hogy a fogadott fiúságot elnyerjék. Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldte Fiának Lelkét szívünkbe, aki ezt kiáltja: „Abba, Atya!” Tehát nem rabszolga többé, hanem fiú, ha pedig fiú, akkor Isten által örökös is” (Gal. 4,4-7). Ennek pedig eredménye ez az örömhír: „Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba. Atya!” Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk” (Róm. 8,15-16).

Bef.: Az ember tehát az Isten fia. Méltán imádkozzuk: „Miatyánk, ki vagy a mennyekben...” (Mt 6,9).

6. beszéd: Az Isten atyai szeretete

(Dogmatikus beszéd: Az isteni szeretet jelentkezése)

Bev.: A teremtmény Isten szeretetének kiáradása és tárgya. Az emberszemély iránt **kiemelkedőbb** a szeretet nagysága. Miért? Mert személy az ember és így az Isten képmása. Mit ad tehát különlegesen az Isten az embernek?

1. Földön kegyelmet ad.

Maga a földi lét is Isten kegye. Azért ez a kegy egyetemesen áradó. De az emberiség felé a személyes kapcsolatok sodrával bőségesebben áradó.

a) Isten mindenkit szeret. Világot és embert egyaránt. Ez az optimisztikus dal. Ezért zeng Mózes a világ jóságáról: „És elnevezé az Isten a szárazat földnek, az egybegyűlt vizeket pedig elnevezé tengernek. És látá az Isten, hogy jó” (1Móz. 1,10). Ezt erősíti a Bölcs is: „Mert szereted mindazt, ami van; mit sem utálsz abból, amit alkottál; mert ha gyűlöltél volna bármit is, meg sem teremtetted, meg sem alkottad volna. Hogy is maradhatna meg bármi, ha te nem akarnád, és hogyan állhatna fenn, mit nem hívtál létre?” (Bölcs. 11,25-26). Ugyanezt hirdeti az Újszövetség: „Hiszen Isten minden teremtménye jó” (1Tim. 4.4). „Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrökbe nem gyűjtenek: menyeyei Atyátok táplálja őket” (Mt 6,26).

b) Szeretetének mértéke – az adományok közlése (nem érzem az isteni szeretet, hanem tett!). – Ennek a szeretetnek fokozatai: **lelket** adott! „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). – **Talentumokat** adott! „Úgy lesz majd, mint azzal az emberrel, aki idegenbe készült. Összehívta szolgáit és átadta vagyonát. Egyiknek öt talentumot adott, a másoknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,14-15). – **Erőket** közölt. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). – Sőt **állandó** kegyelmet ígért. „De amikor eljő ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra. Nem magától fog szólni, hanem azt mondja majd, amit hall, és a jövődőt fogja hirdetni nektek” (Jn 16,13). – Mit jelent ez a való életben? Olyan egybefonódást, melyről méltán mondja az Írás a szőlőtő és venyige hasonlatát, amely imigyen szól: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz, hisz nálam nélkül semmit sem tehetnek” (Jn 15,5)

2. Égben Önmagát adja.

Emberélet horizontja látszólag a földön húzódó határoltóság. Születés... élet... sírgödör... De erre a való tartalom? Hitünk szerint mérhetetlenül több!

a) Haza-visz. – „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek” (Jn 14,2). „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

b) Örökké boldogít! – „Aki hisz a Fiúban, az örökké él” (Jn 3,35). „Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztusban, a mi Urunkban” (Róm. 6,23).

Bef.: Az emberrel a földön személyes kapcsolatban van az Úr; az égben pedig a természetben való részesedés teljes boldogságában diadalmasan magasztalt az Úr, és boldog az üdvözült ember.

*

II. beszédlánc címe: A Szentháromság titka

Ez a beszédlánc a Szentháromság **belső misztériumát** akarná megközelíteni.

1. beszéd: Az Atya –van (a Lét)

(Dogmatikus beszéd: Az Atya)

Bev.: Egység az Isten és belső létevékenysége a Szentháromság. – Az emberi elme megtorpan a nagy titkok előtt, de térdenállva és hódolva kopogtat némi fényvetésért. Szt. Ágoston is próbálta (tenyerével meregető **kis angyal** jelenetre kell gondolni...).

1. Örök valóság.

a) Értelmünk eléri az Isten létét, de az **isteni kinyilatkoztatás** közli az Atya, a Fiú és a Szentlélek valóságos személyi elkülönülését. – Ezeket ezek a szövegek értelmezik: „Ki az atyja az esőnek? Ki nemzette a harmat cseppjeit?” (Jób 38,28). – „Azt mondom tehát nektek: Ne aggódjatok megélhetéseitek miatt, hogy mit egyetek vagy mit igyatok, sem testetek miatt, hogy mibe öltözzetek. Nem több-e az élet az eledelnél, s a test nem több-e a ruhánál? Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrökbe nem gyűjtenek: menyeyei Atyátok táplálja őket. Nem értek ti többet azoknál? Ugyan melyiktek toldhatja meg életét csak egy arasznyival is, ha aggodalmaskodik? És a ruha miatt miért nyugtalanoktok? Nézzétek a mezei liliomokat, mint növekednek. Nem fáradoznak s nem fonnak. Mondom nektek: Még Salamon sem volt minden dicsőségében úgy felöltözve, mint egy ezek közül. Ha pedig Isten így öltözteti a mezei virágot, amely ma virít, de holnap kemencébe kerül, nem sokkal inkább titeket, kicsinyhitűeket? Ne nyugtalanokdjatok tehát és ne kérdezzétek: Mit együnk? vagy: Mit

igyunk? vagy: Mibe öltözzünk? Mindezt a pogányok keresik. Hiszen tudja mennyei Atyátok, hogy minderre szükségetek van. Ti keressétek elsősorban Isten országát s annak igazságát, és ezeket mind megkapjátok” (Mt 6,25-33). – „Földről, a világosság Atyjától csak jó adomány, csak tökéletes ajándék származik. Nála nincs változás, sem árnyéka a változandóságnak” (Jak. 1,17). – „E szavak után Jézus égre emelte szemét és így imádkozott: „Atyám, eljött az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged” (Jn 17,1).

b) A következő ismereti adat: igaz Isten. „Az örök élet az, hogy ismerjenek téged, egyedül igaz Istent, és akit küldtél, Jézus Krisztust” (Jn 17,3). – Mindez arra vall: itt az isteni **belső élet** titkáról van szó, amely az emberi értelem előtt (lévén véges!) szentül zárt szentély marad. Itt csak egy ének zenghet, amelyet a Jelenések könyve közöl: „A négy élőlény mindegyikének hat szárnya volt, körös-körül és belül csupa szem. Éjjel-nappal szüntelenül kiáltották: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt és aki van és aki eljövendő!” (Jel. 4,8).

2. De az örök Való csak úgy értelmezhető legtökéletesebben, ha **az Atya örök Személyiség**.

a) Mi a személyiség lényege? A felelet ez: önbírási és önrendelkezés. Erre céloznak a következő szövegek: „Ne félj te kisdéd nyáj! Úgy tetszett Atyátoknak, hogy nektek adja az országot” (Lk 12,32). „Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba, Atya!” (Róm. 8,15).

b) És az örök Személy lényege? Az igaz Isten valósága. Ezt a tényt ezek a kinyilatkoztatások, szent szövegek magyarázzák: „Az örök élet az, hogy ismerjenek téged, egyedül igaz Istent és akit küldtél, Jézus Krisztust” (Jn 17,3). „Menjete tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,19). – Bár mindez a kinyilatkoztatás igéje, mégis annyit megenged az értelemnek, hogy ennek **belső ellentmondását** ne lássa és a lehetőség mellett a **hit kegyével** a valóságát hódolattal imádjá.

Bef.: Örök Személy tehát az Atya, Aki az isteni természet hordozója és az Isten belső életének valósága.

2. beszéd: A Fiú az Atyától születik

(Dogmatikus beszéd: Atya és Fiú)

Bev.: Az Isten belső életének – emberi értelem alapján felfogott – második mozzanata a Fiú belső valóságának kutatása. Ide nem hatol be az értelem, itt az Istentől kér fényt a kutató elme. – Mit mond tehát erről az Írás szava?

1. Öröktől születik az Ige.

a) Erről úgy beszél az Írás (az isteni Ige ősválóságának értelmezésében): „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ő volt kezdetben az Istennél” (Jn 1,1-2). – „Akkor a mennyből ez a szózat hangzott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik” (Mt 3,17). – „Péter válaszolt: „Te vagy a Messiás, az élő Isten fia” (Mt 16,16).

b) De a Messiás örök életéről szól a Mester is. „Bizony mondom nektek: mielőtt Ábrahám lett volna, én vagyok” (Jn 8,58). – Szt. János pedig egyenesen Isten Egyszülöttjének hirdeti. „Isten szeretete abban nyilvánult meg, hogy egyszülött fiát küldte a világra, hogy általa éljünk” (1Jn. 4,9). Így az az igazság ugrik elénk: A Fiú az Isten **Egyszülöttje**, ki lényegében és természetében **Isten**.

2. A kinyilatkoztatás azután további fénysugarat is vet az Ige való tartalmára: **örök Személy az Ige**.

Ennek alapcsengése is abból a tényből nyilvánul, amelyet az előbb csendítettünk: a Fiú valóságos Isten. Így tehát az egyszülött Fiú – lényegében Isten. „Jézus így felelt: „Mondtam már nektek, de nem hiszitek. Cselekedetei, melyeket Atyám nevében művelek, tanúságot tesznek rólam. De ti nem hisztek, mert nem vagytok juhaim közül valók. Az én juhaim hallgatnak szavamra, én ismerem őket, s ők követnek engem. Én örök életet adok nekik: Nem vesznek el soha és senki sem ragadja el őket a kezemből. Atyám, aki nekem adta őket, hatalmasabb mindenkinél: senki sem ragadhatja el őket Atyám kezéből. Én és az Atya egy vagyunk” (Jn 10,25-30). – „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ez volt kezdetben az Istennél” (Jn 1,1-2).

3. Személyes létében pedig: Fiú az Ige.

„Péter válaszolt: „Te vagy a Messiás, az élő Isten Fia” (Mt 16,16). – „Atyja leszek néki s ő fiam leszen nekem” (2Kir. 7,14). – „Fiam vagy te, a mai napon nemzetelek téged” (Zsolt. 2,7). – „Egyszerre felhő támadt, amely elborította őket, a felhőből pedig szózat hallatszott: Ez az én szeretett Fiam, őt

hallgassátok!” (Mk 9,6). – „Ha az emberek tanúságát elfogadjuk, az Isten tanúsága nagyobb. Isten tanúsága az, hogy tanúságot tett Fiáról. Aki hisz Isten Fiában, magában hordja (Isten) tanúságát. Aki nem hisz Istennek, hazugnak tartja őt, mert nem hisz Isten tanúságában, melyet Fiáról tett” (1Jn. 5,9-10). – „Simon Péter felelt neki: „Uram, kihez menjünk? Neked örök életet adó igéid vannak. Mi hiszszük és tudjuk, hogy te vagy az Isten Szentje” (Jn 6,68-69). – A Szentháromság közösségéről pedig így szól a Mester: „Én pedig kérni fogom az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek: az igazság Lelkét, aki mindörökké veletek marad. A világ nem kaphatja meg őt, mert nem látja és nem ismeri; de ti ismeritek, mert bennetek marad” (Jn 14,16-17).

Bef.: Íme, így szól a Fiúról az Atya, és ezért hódol a Fiú előtt az ember!

3. beszéd: A Szentlélek – az Atyától és a Fiútól származik (Dogmatikus beszéd: De Spiritu)

Bev.: A végtelen Jóság valóságát mégis a Szeretet juttatja kifejezésre. De az Isten végtelen szeretete lehet-e egyszerű analóg szózással – belső részletes jót akarás? – Ez a gondolat vezessen bennünket, mikor arra akarunk felelni: honnét a Szentlélek?

1. Az Isten szeretete – Személy.

a) Nem ok nélkül hivatkoztunk a bevezetésben arra, hogy az isteni szeretet nem lehet valami részletesség, hanem **ősi gyökérszet**. – Az Ószövetség is céloz erre: „Találhatnánk-e olyan férfút, mint ez, ki az Isten lelkével teljes?” (1Móz. 41,38). „Mert vizet öntök én a szomjas földre, és folyóvizet a szárazra. **Kiöntöm lelkemet ivadékodra**, és áldásomat sarjadékodra” (Iz. 44,3). „...az én lelkem közöttetek leszen. Ne féljete” (Agg. 2,6). „Azután pedig kiöntöm **lelkemet** minden emberre, és prófétaálni fognak fiaitok és leányaitok” (Jóel 2,28). – Az Újszövetség nyíltan hirdeti. Minden a személyi jelleget hirdeti.

b) Ő – az éltető Erő. – „Aki hisz bennem annak szívéből, az Írás szava szerint, élő víz forrásai fakadnak.” Ezt a Lélekről mondta, melyben a benne hívőknek kellett részesülniük. A Lélek ugyanis még nem jött el, mert Jézus még nem dicsőült meg” (Jn 7,38-39). – „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívrünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5). (Szt. Pál 379-szer említi a Szentlelket).

c) Sőt Ő – azonos az Istenséggel. „Lélek az Isten: akik imádják, lélekben és igazságban kell imádniuk” (Jn 4,24).

2. De kérdés marad: és kicsoda, vagy kicsoda a Szeretet?

A felelet így hangzik: **Ez a Személy – a Szentlélek**.

a) A harmadik isteni Személy – a Szentlélek. Erről szól az Írás mondván: „Péter még ki sem mondta ezeket a szavakat, mikor a Szentlélek szállt mindazokra, akik a beszédet hallgatták. A zsidó-keresztények, akik Péterrel együtt érkeztek oda, csodálkoztak, hogy a Szentlélek ajándéka a pogányokra is kiáradt” (Ap.Csel. 10,44-45). – „Apolló korintusi tartózkodása idején Pál a felső tartományokon áthaladva Efezusba érkezett. Itt néhány tanítványra talált. „Még kaptátok a Szentlelket megtérésetek után? – kérdezte tőlük. „Még csak azt sem hallottuk, felelték azok, hogy van-e Szentlélek?” (Ap.Csel. 19,1-2). – „Mikor pedig Pál rájuk tette kezét, szállt rájuk a Szentlélek, nyelveken kezdtek beszélni és prófétáltak” (Ap.Csel. 19,6). – Megfigyelhetjük, hogy személyes tulajdonságot és tevékenységet hordoz a Szentlélek. „Hiszen nem ti beszéltek, hanem Atyátok Lelke szól belőletek” (Mt 10,20). – „Én pedig elküldöm rátok Atyám megígért ajándékát. Maradjatok a városban, amíg erő nem tölt el a magasságból titeket” (Lk 24,49).

b) Sőt azt is láthatjuk, hogy közös munkákat is végez a Fiúval. – „Ti azonban nem test, hanem lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. Akiben ugyanis nincs Krisztus Lelke, az nem tartozik hozzá. Ha Krisztus bennetek van, a test ugyan holt a bűn miatt, de a lélek él a megigazulás következtében” (Róm. 8,9-10). – „Néhányan bizony ilyenek voltak, de az Úr Jézus Krisztus nevében és Istenünk Lelke által megtisztultatok, szentek lettetek és megigazultatok” (1Kor. 6,11). Így az tűnik elénk, hogy a harmadik isteni Személy – a Szentlélek. Az a Lélek, Aki Isten harmadik Személye.

Bef.: És ez az eredetének gyökérszete? Atya és Fiú **Szeretete**. Ezért mondja az egyházi dogmatikai formula: az Atyától és Fiútól származik.

4. beszéd: De egy az Isten

(Dogmatikus beszéd: Egy az Isten)

Bev.: De törést mutat-e Isten egysége és a személyek háromsága? Mivel belső természete egységet tanít, azért nincs törése az egy Isten hitének. – Hogyan értelmezendő?

1. Végső ok és indító.

Ez valóban – gyökérszeti megalapozás. Tőle – minden! Tevékenységben egységet mutat szintén.

a) Egymás nélkül semmit sem tesznek. – „Bizony, bizony mondom nektek: A Fiú önmagától nem tehet semmit, csak azt teheti, amit az Atyánál lát. Amit ugyanis ő tesz, azt a Fiú úgy cselekszi” (Jn 5,19).

b) Még a teremtés is méltán tulajdonítatik egyiknek-másiknak. – „Nekünk azonban egy az Istenünk: az Atya, akitől minden származik, s mi érte vagyunk; egy az Urunk: Jézus Krisztus, aki által minden van, és mi is általa vagyunk” (1Kor. 8,6). – Az értelem mindig azt ütemezi: belső élet a Szent-háromság és egységes az egybecsendülő tevékenysége.

2. És a mi életünket tekintve hogyan lesz egység az Isten? Egyszerűen így: **A végső cél az Isten.**

Olyan Atya, akitől jöttünk és aki hazavár bennünket. Az Atya teremt, a Fiú megvált, a Szentlélek megszentel, – de ez végül is annyit mond:

a) Isten szeretete indít és szeretete megbocsát, és szerető kegyelme Magához vonz. – A részletekben így tárul elénk: „Én alkottam a földet, és az embert rajta én teremtettem” (Iz.45,12). – „Bízzál fi-am! Bocsánatot nyertek bűneid” (Mt 2,9). „Hamarosan eljövök és magammal hozom a jutalmat...” (Jel. 22,12).

b) De szeretetből indul ki a Fiú megváltói műve és a Szentlélek megszentelési kegye, és így a hazatérés is. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). Természetes tehát, hogy még a bűnöst is visszafogadja. „Áldjátok az Urat, mert jó, mert irgalma örökkévaló” (Zsolt. 135,1). (A tékozló fiú... az elveszett bárány...). – Végső igazság: földön és égben Benne élünk: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28).

Bef.: Íme, így éljük ezt a szent igazságot, hogy **egy** az Isten!

*

– Az eddig közölt beszédek olyan módon fonódtak beszédláncba, hogy bármelyik beszéd egészen külön is elmondható volna, és így a beszédlánc kerete inkább **kiszélesíthetné** a szónok gondolatterületét. Vagy erősebb alapot adna a választott részletes tételnek, vagy nagyobb **következtetésre** segíthetné az egyes részletkérdést fejtegető igehirdetőt. – Most **tárgyilag** nem térünk el ettől az eljárástól, de elég **rövid** fejtegetésben vonalazzuk meg a dogmatikus alapvonalakat, hogy így a szónok **szabadon és teljesen** egyénien dolgozhassa fel a tárgyat. – Lássuk most ezeket egyenként.

I. beszédlánc címe: A szent egység

1. beszéd: Egy az Isten

Bev.: Keresve keressük a létokot.

1. **Pogányok tanának köde.** Nem találták az egy **személyes** Istent.

2. **A kinyilatkoztatás fénye.**

De rávilágított az égi fény: egy az Isten három Személyben.

Bef.: A személyes Isten a lét oka.

2. beszéd: Oszthatatlan az Isten

Bev.: Mi ez: egy és három?

1. **Egység a lényeges természet.**

2. **Hármas az élő Személy.**

Bef.: Belső élete: hármasság Személy. Végül: misztérium!

3. beszéd: Szent az örök Tökéletesség

Bev.: Mindenség hordozója.

1. Örök Tökéletesség.

2. Örök Szeretet.

Bef.: Minden jó Szerteszórója!

4. beszéd: Örök az Isten

Bev.: Végtelen és véges?

1. Kezdet – a véges világé.

2. Örökkévalóság – az Istené.

Bef.: Az ősforrás: a Végtelen.

*

II. beszédlánc címe: Az isteni Személyek belső működése

1. beszéd: Az egymást átfogó élet

Bev.: Személytelen és absztrakt, vagy Élet?

1. Már az Ószövetség ezt hirdeti.

„Mondd meg tehát nekik: Amily igaz, hogy én élek – ezt üzeni az Úr –, oly igaz, hogy amint szó-lani hallottalak titeket, úgy cselekszem veletek” (4Móz. 14,28). – „Még ha így szólna is: „Él az Úr!” – ezzel is hamisan esküsznek!” (Jer. 5,2).

2. De az Újszövetség világosan tanítja.

„Jézus így szólt: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak énálta-lam” (Jn 14,6). „Amint az Atyának élete van önmagában, úgy adta a Fiúnak is, hogy élete legyen ön-magában” (Jn 5,26).

Bef.: Személyes Élet az Isten!

2. beszéd: Az Atya az ősi Van

Bev.: A mindenség ősokot keres.

1. Írás tanítja.

„Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet. A föld azonban pusztaság és üresség volt és sötétség volt a mélység színén: de az Isten Lelke ott lebegett a vizek felett” (1Móz. 1,1-2). – „Mert eléje juttat-ták a nyomorgó kiáltását, és meghallja a szegények jajszavát” (Jób 34,28). – „Ne gondolja tehát az ilyen ember, hogy valamit is kap az Úrtól” (Jak. 1,7).

2. Értelmünk megragadja és eléri – létét!

De tartalmát? Nem!

Bef.: A mindenség ősokot talál!

3. beszéd: A Fiú az Atyától születik

Bev.: Itt elnémul az én, de szól az Isten.

1. Isten Egyszülöttje.

„Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1). – „Akkor a mennyből ez a szózat hangozott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik” (Mt 3,17). – „Bizony mondom nektek: mielőtt Ábrahám lett volna, én vagyok” (Jn 8,58). – Naz. Szt. Gergely szerint: úgy viszonylik az Atya a Fiúhoz, mint a szó az értelemhez.

2. Isten földi követe. De egyúttal Isten teljes képmása. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszü-lött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). – „Ő a láthatatlan Isten képmása, minden teremtmény Elsősülöttje” (Kol. 1,15).

Bef.: És hódol az ember!

4. beszéd: A Szentlélek az Atyától és Fiútól származik

Bev.: Kicsoda a Szentlélek?

1. Külön Személy.

„Én pedig kérni fogom az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek: az igazság Lelkét, aki mindörökké veletek marad” (Jn 14,16). – „Mikor pedig Pál rájuk tette kezét, szállt rájuk a Szentlélek, nyelveken kezdtek beszélni és prófétáltak” (Ap.Csel. 19,6).

2. A szeretet Lelke.

„De az Atyának és Fiúnak Lelke, kölcsönös szeretetük eredménye” (Schütz). – „...rájuk lehelt és folytatta: „Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyer, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad” (Jn 20,22).

Bef.: Valóban az Isten ajándéka.

*

III. beszédlánc címe: Az Isten három Személyének tulajdonított cselekvések

1. beszéd: Az Atya teremt

Bev.: Minden tevékenység a három Személy egységes műve, de a **tulajdonságok** szerint – az Atya a Teremtő. – Hogy viszonyul az Istenhez a világ?

1. Véges a világ.

a) Isten teremt. „Kezdetben teremté Isten a mennyet és a földet” (1Móz. 1,1). „A világot és minden benne lévő dolgot teremtő Isten nem lakik kézzel épített templomokban, hiszen ő a mennynek és földnek Ura” (Ap.Csel. 17,24).

b) Isten végességét áttekinti. „Mert ő ellát a világ végéig és szemlél mindent az ég alatt” (Jób 28,24).

c) Sőt, mi a világ teremtése **előtt** szeretetének tárgyai voltunk. „Benne választott ki a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte” (Ef. 1,4).

d) És hogy múlik, el is múlik, azt az Írás mondja: „... aki érintkezik ezzel a világgal, mintha nem érintkeznék vele, mert elmúlik a jelen világ” (1Kor. 7,31).

2. Az Atya a teremtő erő.

A hitvallásunk Neki tulajdonítja – a teremtést. (Szt. Ágoston magyarázza: Aug.: De Trinitate VI.10,II). – Az Atya sugározza az örökkévalóságot, a Fiú és Atya szellemi szépségét és a Szentlélek a szeretet minden boldogságát. Belőle minden. „Minden belőle, általa és érte van, dicsőség néki mindörökké!” (Róm. 11,36).

Bef.: Istentől – az Atyának tulajdonítva!

2. beszéd: A Fiú – megvált

Bev.: Jézus az Úr Egyszülöttje, Akinek földi élete közvetlenül fonja Istenhez az embert. – Kicsoda Ő – az Isten tervében?

1. Az Istenfia emberré lett.

a) „Az Ige testté lett, és közöttünk lakott. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és dicsőség tölt be” (Jn 1,14).

b) „Vértől ázott ruhát viselt. Neve: Isten Igéje” (Jel.19,13). – Az „Úrangyala” szép imája...

2. Az emberfiának Megváltójává lett.

A Hiszekegy szerint – ő a Megváltó. De az Úr szerint is! Azért, mert Isten ezt ígérte, és Krisztus ezt megvalósította. „Mi viszont azt reméltük, hogy ő fogja megváltani Izraelt” (Lk 24,21). – „Krisztus megváltott minket a törvény átkától, amikor az átok hordozójává lett értünk. Hiszen ez is meg van írva: „Átkozott mindaz, aki a fán függ” (Gal. 3,13). – „...önmagát adta értünk, hogy minden gonoszástól megváltson, megtisztítson és jótettekben buzgólkodó választott népévé tegyen” (2Tit. 14).

Bef.: Kiengesztel Istenatyával és Fiúként hazasegít – az égi Atyához, mint fiait.

3. beszéd: A Szentlélek – megszentel

Bev.: Mit tulajdonítunk a Szentléleknek? A megszentelés művét. – Mivel végzi?

1. Kegyelmének erejével.

a) Már maga a **megtestesülés** egyetemes kegyelmét is neki tulajdonítjuk. „Az angyal ezt válaszolta: „A Szentlélek száll rád és a Magasságbeli ereje borít el. Ezért a születendő szent is Isten Fia lesz” (Lk 1,35).

b) **Vigasztaló** – az Írás szerint. „Én pedig kéni fogom az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek: az igazság Lelkét, aki mindörökké veletek marad” (Jn 14,16). „Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldte Fiának Lelkét szívünkbe, aki ezt kiáltja: „Abba, Atya!” (Gal. 4,6).

c) **Éltető** – az Írás szerint. „Gyöngeségünkben segítségünkre van a Lélek, mert nem tudjuk, hogyan imádkozzunk helyesen. A Lélek azonban maga könyörög helyettünk szavakba nem foglalható sóhajtásokkal” (Róm. 8,26).

2. Az Isten természetének közlésével.

„De amikor a Szentlélek leszáll rátok, erőben részesültök, úgyhogy tanúságot tesztek majd rólam Jeruzsálemben, meg egész Júdeában és Szamáriában, sőt egészen a föld szélső határáig” (Ap.Csel. 1,8). – „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5). – „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16).

Bef.: Ó a valóságban a szeretet köteléke az Atya és Fiú között (Schütz) és így a szeretet árasztója ember és ember között.

4. beszéd: De egy az isteni lényeg

Bev.: A Lateráni Zsinat szövege így szól: az egy igaz élő Isten teljesen egyszerű és változhatatlan szellemi valóság. – Mi tehát a belső tartalma?

1. Divinitas...

Ez a lényeg és természet tétele. Egyszerű, szellemi, mindenekfeletti és változhatatlan. „A föld azonban puszta és üres volt a mélység színén: de az Isten Lelke ott lebegett a vizek felett” (1Móz. 1,2). – „Ám arcomat nem láthatod, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon” (2Móz. 33,20). – „Lélek az Isten: akik imádják, lélekben és igazságban kell imádniuk” (Jn 4,24). – „Amint az Atyának élete van önmagában, úgy adta a Fiúnak is, hogy élete legyen: önmagában” (Jn 5,26).

2. Unitas...

Belső egység. „Én, az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földéről, a rabszolgaság házából” (2Móz. 20,2). – Csak fény. „Az üzenet, amit tőle hallottunk és nektek hirdetünk, ez: Isten világosság, benne nyoma sincs a sötétségnek” (1Jn. 1,5). – Az egész vallástörténelemben az **egy Isten léte**, mint teljesen tökéletes tétel járja át az Ó- és Újszövetséget. **Kifelé** pedig – emberlélekben különféle módon **lelkiéletet fakasztó Szellem**.

Bef.: Az egység törhetetlen, mert csak egy Isten van (Káté).

*

IV. beszédlánc címe: A titkok világa

1. beszéd: Az Úr szava

Bev.: A léttitkok és Isten titkának csodabirodalma fényt keres. – Kicsoda az élet Megváltója?

1. A kinyilatkoztatás – az igazság isteni fénye.

a) Isten értelmet adott. „Áldom az Urat, ki ezt megérttette velem, veséim még éjjel is erre intenek engem” (Zsolt. 15,7). – „Gondold meg jól, amit mondok: az Úr majd megadja neked, hogy mindezt meg is értsed” (2Tim. 2,7).

b) De Isten kinyilatkoztatást is adott. Maga a Mester a népek világossága. „Hiszen már látták szemem az üdvösséget, melyet minden nép számára rendeltél: világossággul a pogányok megvilágítására és dicsőségére népednek, Izraelnek” (Lk 2,30-32). – „Annak pedig, akinek hatalma van arra, hogy megerősítsen titeket evangéliumomban, a Jézus Krisztusról szóló tanításban, abban a kinyilatkoztatott

titokban, amelyre örök idők óta csönd borult, de most az örök Isten parancsára a próféták írásai nyilvánvalóvá és minden nemzet előtt ismeretessé tették, hogy a hit elfogadására jussanak: neki, az egyedül bölcs Istennek (tisztület és) dicsőség, Jézus Krisztus által, örökkön-örökké” (Róm. 16,25-27). – „Így semmiféle kegyelmet nem nélkülöztök, csak Urunk Jézus Krisztus megjelenését várjátok, aki mindvégig meg is erősít titeket, hogy feddhetetlenek legyetek...” (1Kor. 1,7).

2. A misztérium – az ember hódolatos indítója.

a) Ködben – az igazság. „Isten titokzatos, elrejtett bölcsességét hirdetjük, melyet az Isten öröktől fogva előre elrendelt a mi dicsőségünkre” (2Kor. 2,7). – „Úgy tekintsenek minket, mint Krisztus szolgáit és Isten titkainak megbízottjait” (1Kor. 4,2).

b) Áhítózott a ködös igazság. Ezért mondja az evangélista: „Bizony mondom nektek, sok próféta és igaz ember kívánta látni, amit ti láttok, de nem láthatta, és hallani, amit hallotok, de nem hallhatta” (Mt 13,17).

Bef.: Megold-e mindent? Nem! De sokat? Igen! Mindenesetre – erőt és tartalmat közöl.

2. beszéd: Az emberi értelem hivatása

Bev.: És mi az emberi értelem hivatása – specialiter?

1. Vidit facta et facienda.

a) A tényeket észleli. „A halló fület, a látó szemet, mind a kettőt az Úr alkotta” (Péld. 20,12). – De ne tapadj külső látszat szerinti értékükhöz. – „Sokan estek el már arany miatt, és lelték vesztüket csillogása miatt” (Sir. 31,6).

b) Az emberi elme mélységeket keres. Ember fohásza ez: „Adj tehát szolgáltnak értelmes szívet, hogy ítélni tudja népedet s megkülönböztethesse a jót és a rosszat, hisz ki tudná ítélni e népet, ezt a te sok népedet?” (3Kir. 3,9). – Mert jól tudja az ember: „Minden bölcsesség az Úrtól, Istentől vagy, és vele volt mindig, öröktől fogva” (Sir. 1,1).

c) És az élettevékenységet ehhez idomítja. Ennek útja az alázatos hódolat Isten előtt. „Ahol gög vagy, ott lesz a gyalázat is, de ahol szerénység van, ott bölcsesség is vagy” (Péld. 11,2). – De ennek életet alakító erejének forrása: „A mi dicsekvésünk lelkiismeretünk tanúsága, hogy Istennek tetsző szentséggel és őszinteséggel, s nem testi bölcsességgel, hanem Isten kegyelmével éltünk a világban” (2Kor. 1,12).

2. Accepit mysteria – in revelatione intelligenda.

Isten adja belső fényét és kegyelmét.

a) Kapja – a hittitkok csodás rejtélyéből. „Íme bölcsőbb vagy te Dánielnél, semmi titok sincsen rejtve előtted” (Ez. 28,3). Bogozgatja szárait. „Pillanatnyi, könnyű szenvedésünk ugyanis a mennyei dicsőség túlaradó, örök mértékét szerzi meg számunkra. Csak ne láthatóra, hanem a láthatatlanra szegezzük tekintetünket. A látható ugyanis ideigtartó, a láthatatlan viszont örök” (2Kor. 4,17-18). Ezt kell vizsgálni és felfogva keresni!

b) Értékesíti – kincseit. „Mert kifogyhatatlan kincs az az embernek; akik vele éltek, megszerezték Isten barátságát” (Bölcs. 7,14). – „Hasonlít a mennyek országa a szántóföldön elásott kincshez. Egy ember megtalálja a kincset, de titokban tartja. Aztán nagy örömeiben fogja magát, eladja mindenét, amije csak van, és megveszi a szántóföldet” (Mt 13,44). – „A jó ember szívének jó kincsből jót hoz elő, a rossz ellenben rossz kincsből rosszat hoz elő” (Lk 6,45).

Bef.: Nem kis kincs az értelem! Csak nem egyedüli – az élet igazságainak felfogására.

3. beszéd: Az igazság zárt kapuja előtt

Bev.: Zárt szentély – az igazságok vára. Pilátus kérdése: mi az igazság? – De teljesen elzárt-e?

1. A föld egyszerű népe is ismerhet sokat – gyakorlati élete miatt.

Az értelem azért isteni kincs, mert megismerheti a világot. A legkisebbeké: a felületlátás.

a) Fény az értelem... Reávilágít a világra. – Lát az ember fát, földet, mezőt. Átlátja a Teremtő első parancsolatának tartalmát. „Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földéről, a rabszolgáság házából” (2Móz. 20,1).

b) Fényt kell vetnie a „zarándokútra”. Eszetekből és eszetekkel! De ez az isteni fény legyen az igaz utat mutató! „Nem a nap szolgál majd neked továbbra is nappali világossággal, és nem a hold fénye világít majd neked, hanem az Úr lesz neked örök világosságod” (Iz. 60,19).

2. De a tudós többet ismerhet – az igazság birtokbavétele miatt.

a) A tudós? „Az értelmes szív megszerzi a tudást, s a bölcsök füle felkeresi a tudományt” (Péld. 18,15). – „A bölcsesség kezdete az Úr félelme; a balgák bölcsességet és intést megvetnek” (Péld. 1,7). – „A bölcsök nyelve ékessé teszi a tudományt, a balgák szája pedig dicsőséget bugyogtat” (Péld. 15,2).

b) A művész? Ezek többet látnak és élnek. „Amikor az értelmesek ragyogni fognak, mint az égboltozat fénye, s akik igazságra oktattak sokakat, tündökölnék örökkön-örökké, miként a csillagok” (Dán. 12,3). – De mindkettő egyformán kapja az isteni igazságokat (ez kegyelem).

3. De az „élet igazi fényét” mindenki kapja – Istentől.

„Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Ez az „egy szükséges”. „Pedig csak egy a szükséges” (Lk 10,42).

Bef.: Prohászka: a lámpaoltás és a „Sanctus, sanctus, sanctus, D.D. Sabaoth!...”

4. beszéd: Az igazság birtokában

Bev.: Lessing áhítószava: nem az igazság birtoklása, hanem a kutatás adományának vétele. Az ember vágya: az igazság keresése. „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, s ösvényeidre taníts meg engem. Vezess és oktass engem igazságodra, mert te vagy az én üdvözítő Istenem” (Zsolt. 23,4-5). – Mit ad végül is az igazság?

1. Értelmezi az életet.

Vajon halmozó-e az ember?

a) Birtokos az ember. Csak átfutólag birtokol, mert áll az Írás: „Ki tesz téged másnál különbbé? Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna?” (1Kor. 4,7).

b) Az életé teremtő. Úgy értve: birtokolja a bölcsességet és így alakítja a világot. „Szerezz bölcsességet, mert jobb az aranyból, szerezz okosságot, mert becsesebb az ezüstnél!” (Péld. 16,16). – Pl. az alkémia célja volt: a föld sarából aranyat teremteni! Az ember nyerte „igazság” hivatása a földi élet kincseit örök értékűvé váltani.

2. Irányítja – zarándokutunkat.

Ha élő valóságban keresed létét és hivatását, akkor a Mesterben találsz. „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6). – De elméleti bírása is érték.

a) Megmutatja értéküket. „Ha ugyanis az igazság fölismerése után szánt szándékkal vétkezünk, nem használ a bűnért való áldozat, hanem rettenetes ítélet és lángoló tűz vár ránk, mely megemészt a lázadókat” (Zsid. 10,26-27).

b) Reásegít az értékek használatára. Ezért mondja az Írás: „Nálam vagy az út és az igazság minden kegyelme, nálam az élet és az erény minden reménye” (Sir. 24,25). – „Hadd lássátok, hogy nemcsak magamnak fáradtam, hanem mindazok javára, kik igazságot keresnek” (Sir. 24,47).

c) És reánevel az örök kincsek felkutatására és birtoklására (Pl. Werne: „A rejtelmes sziget”. – Vagy: az elrejtett kincs megtalálása az Evangélium szerint...).

Bef.: Fénybe vont életutat tár elénk! Hová törtetünk? Az örök életbe!

*

V. beszédlánc címe: Az újjászületés feltétele

1. beszéd: Földre küld az Atya

Bev.: Mint „képét” és mint „hazavárt fiát”... – Van bennünk földi és van bennünk égi. – Mit adott tehát nekünk?

1. Tőle a testünk.

a) Földből vette. „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából” (1Móz. 2,7).

b) Földre helyezte. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezte az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

c) És végül földbe várja. Ez a halál. Isten tervében – élő az ember, de ember bukásában – halál a büntetés. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell térned a porba!” (1Móz. 3,19).

2. Lehelete – a lelkünk.

- a) Lehelet a lelkünk. „...arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).
- b) Ez a való élet. „Az ember lelke az Úr szövétneke, mely a benső minden rejtekét kifürkészi” (Péld. 20,27).
- c) Ez a hazatérő kincsünk. „Ezek örök büntetésre jutnak, az igazak pedig az örök életre” (Mt 25,46). (Testünk **csak** kísérete. Lásd a test feltámadásának dogmatikáját)
- Bef.: Élő képei vagyunk az Istennek, akik zarándokutasai vagyunk az égnek!

2. beszéd: Megvált a Fiú

Bev.: Életutunkat „erkölcsi úttá” tette az Atya. – Nem teremtettünk tökéletes gépszerű „kényszer-életre”, hanem **szabad embernek**. – Életünk nem volt töréstelen, de így is Istenatya a szeretet áramlásával fordul felénk. Az üdvösség történetében középpont a megváltás. – Mivé lett tehát a földön a Messiás?

1. Kiengesztelője az Atyának.

a) Nem a „haragvó Isten”, hanem az Isten „tervszerű elhagyása” miatti **felelősség** terhe jön itt számításba... Itt – engedetlen a szabad ember. „Amint ugyanis egynek engedetlensége által bűnössé váltak sokan, úgy sokan megigazulnak egynek engedelmissége miatt” (Róm. 5,19).

b) A megváltásban áldozat – a szabad Istenember. „Közbejött a törvény, hogy fokozódjék a bűnözés. Amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túlaradt a kegyelem, hogy amint halálhozóan uralkodott a bűn, úgy uralkodjék az örökéletre szóló megigazulás révén a kegyelem is a mi Urunk Jézus Krisztus által” (Róm. 5,20-21).

2. Újjászüelője az embernek.

a) Vesztese – az isteni adományoknak. „Az asszonynak pedig monda: Megsokasítom gyötrelmeidet s terheiddel kínjait: fájdalommal szülsz a gyermeket s légy a férj hatalma alatt, az meg uralkodjék rajtad” (1Móz. 3,16). – Majd így: „Ádámnak pedig monda: Mivel hallgattál feleséged szavára s etél a fáról, amelyről megparancsoltam, hogy ne egyél, – átkozott legyen a föld munkád alatt: fáradalmak árán egyél abból élted valamennyi napja alatt. Töviset és bogácsot hajtson az néked s a föld növényzetét egyed. Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell térd a porba!” (1Móz. 3,17-19).

b) Engesztelés és újjászületés kegyelmének alapját adta a Messiás. „Krisztus Jézus, aki váltságul adta magát mindenkiért” (1Tim. 2,6).

c) Kidolgozza magának az ember. „Meg akarsz győződni, te oktalan ember, hogy tettek nélkül meddő a hit?” (Jak. 2,20).

Bef.: Így lesz most is „erkölcsi út” és „erkölcsi tett” az ember boldogsága.

3. beszéd: Megszentel a Szentlélek

Bev.: Mit ad nekünk a Lélek? Mindent, ami az örök Atyához, Fiúhoz és Szentlélekhez ragad. – Hogyan forduljak tehát Feléje?

1. Emitte Spiritum tuum.

Ez legyen az imánk.

a) Égből várjunk mindent. „Harmatozzatok, egek, onnan fölülről, és csepegjék a felhők az igazat; nyílják meg a föld és teremje a szabadítót, és legyen egyszersmind igazságosság. Én, az Úr teremtettem őt” (Iz. 45,8). „Fölülről, a világosság Atyjától csak jó adomány, csak tökéletes ajándék származik. Nála nincs változás, sem árnyéka a változandóságnak” (Jak. 1,17).

b) És lélek szerint értékeljük mindent. „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved? Mit is adhatna az ember cserébe lelkéért?” (Mt 16,26). „Többet ér a lélek egészsége bármennyi aranynál, ezüstnél” (Sir. 30,15). – „Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, de a lelket nem tudják megölni. Inkább attól féljete, aki a lelket, meg a testet is pokolba taszithatja” (Mt 10,28).

2. Et creabuntur.

a) A föld zarándokának teremtett az Atya. Ez azt jelenti, hogy életbe lépünk, majd jelenti, hogy áldozatának erejével a Szentlélektől megszenteltetünk.

b) Ez lélek életére való újjászületés. „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik, nem látja meg Isten országát” (Jn 3,3). – „Nem veszendő magból születtek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó igéje által” (1Pét. 1,23).

Bef.: Nem úgy leszünk „szentek”, hogy csak törvénytisztelők lettünk, hanem úgy, hogy Isten fiaivá emeltettünk!

4. beszéd: Hazavisz az ég és föld Ura

Bev.: Születésünk pillanata a világ látható országújtára helyez. – Kérdésünk lehet: hová torkollik életünk ösvénye?

1. Zarándokúton járunk.

Az utat láthatjuk és zarándokútnak mondhatjuk. Mi itt a hivatás?

a) Tökéletesítése – egyéniségünknek. „Ti olyan tökéletesek legyetek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

b) Istenivé tevése – egész életünknek. – Az ifjú kérdi: „Jó Mester, mit kell tennem, hogy elnyerjem az örök életet?”... Jézus így felelt: „Valami még hiányzik neked. Add el amid csak van, árát oszd szét a szegényeknek, így kincsed lesz a mennyben. Aztán jöjj és kövess engem” (Lk 18,18-22).

2. Az örök Hóreb hegyen élünk.

a) Már itt a földön – színváltozásban (gondolj a nyolc boldogságra! Nem „színváltozása” ez a világnak?): „Boldogok a lélekben szegények: övék a mennyek országa. Boldogok a szomorkodók: majd megvigasztalják őket. Boldogok a szelídek: övék lesz a föld. Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságot: majd kielégítik őket. Boldogok az irgalmasok: majd nekik is irgalmaznak. Boldogok a tisztaszívűek: ők meglátják Istent” (Mt 5,3-8).

b) „Otthon” örök boldogságban. „Aki hisz a Fiúban, az örökké él. De aki nem hisz a Fiúnak, nem látja meg az életet, hanem Isten haragja száll rá” (Jn 3,36).

Bef.: És halálunk? „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7).

* *

Beszédsorok

Most két beszédsort állítunk be, amely az emberi lélek tartalmáról szól (1961-es pótlás)...

I. sorozat címe: Az emberi lélek kérdése...

1. beszéd: A lélek háza

Bev.: A lélek háza – az ember teste. Mikor lesz alkalmas a szellem befogadására?

1. Ha felfogó készségei kifejlettek.

2. Ha kiható tevékenységének segítésére alkalmasak.

Bef.: Lám! Így indul a felkészülés – az emberteremtés isteni tervében.

2. beszéd: Kicsoda tehát a „ház lakója”?

1. Egekből küldött.

2. Földön dolgozó.

3. Egekbe térő.

Bef.: Kicsoda tehát a „ház lakója”? „Metakozmikus eredetű, a kozmoszban élő és metakozmikus célú szellemi lény” (Nagy Lajos).

3. beszéd: A lélek világa

Bev.: A „földiek anyagi világa” és a „lélek szellemi világa”... Mi a kettő értelme?

1. Az anyagi világ – fenntartó.

Belőle él az ember.

2. A szellemi világ – tartalmat adó.

Benne boldogul az ember.

Bef.: Az első Isten adománya – a föld emberének, a másik a Mester adománya – a megváltott nemzedéknek. „Isten országa köztetek van” (Lk 17,21).

4. beszéd: Az igazság birodalma

Bev.: A Pilátus féle kérdés: „Mi az igazság?” (Jn 18,38)...

1. **Felületszemlélet – az indulás.**
2. **Mélységre szállás – a folytatás.**
3. **Az értékesítés – a célbafutás.**

Bef.: Az örök Fény reflexe az igazság.

5. beszéd: A szépség birodalma

Bev.: Isten a szépség teremtője. Lényege: uralkodjék – a harmónia.

1. **Itt élvezi a harmóniát az ember.**
2. **Itt teremti a harmóniát az ember.**

Bef.: Gyulai D.: a szép érdek nélkül gyönyörködtet...

6. beszéd: A jóság birodalma

Bev.: A jóság ontológiai érték. Anyagi síkon: haszon, életsíkon: belső érték. A külső harmónia csak előfutamazása a **belső lélekharmóniának**. Valóságos értelme: egybecsengés az isteni **Akarattal**. Ez az **erkölcsi jó** alapja. – Mire kell tölnie az embernek?

1. **Életté kell teremtenie magában az erkölcsi egybecsengést.**

- a) Győzni az anyag felett.
- b) Diadalmassá lenni önmagam felett.

2. **És sugároznia kell a jóságot a szeretet útján.**

„Bonum est diffusium sui”.

- a) Gondolatban...
- b) Vágyakozásban...

c) És tettekben!... Ez már az ószövetségi törvény a felebaráti szeretet vonalán, de kiemelten újszövetségi az ellenség-szeretet magaslatán.

Bef.: És mit termel ki ez az élet? „Isteni embert” a földön és „isteni szolgálatot teljesítőt” az egek számára.

7. beszéd: A természetfeletti élet „csodakertjében”

Bev.: A föld átalakuló otthona-e az embernek?

1. **Az Úr Egyszülöttje is a „föld lakója”.**

Az Ég a földre száll...

2. **Az Úr „ember teremtménye” pedig az „egek igénylője”.**

Az ember az égbe száll...

Bef.: És mi ennek eszköze? Az Isten Szeretet az elsőt adja, a megváltó Áldozat pedig az égiek **természetfeletti** kegyelmét közvetíti.

*

II. sorozat címe: A Szentlélek értéke mibennünk

1. beszéd: A szellemi lélek háza

Lényeg: boldogságunk: a test is végnélküli ház (Apta – ad recip. anima)...

2. beszéd: A Lélek mibenléte

1. **Origo – divinus.**
2. **Status: elevatus.**

3. Szellemi lény!

3. beszéd: A lélek működése

1. A Deo...
2. Ad „regnum Dei”.

4. beszéd: A végnélküliség utáni vágyakozása

Lényeg: oda vágyakozik, ahová tartozik.

5. beszéd: A végnélküli fejlődés áhítózója

Lényeg: mindig nagyobb tökéletességre törő.

6. beszéd: A Végtelen utáni vágyakozása

Lényeg: neki kell az Isten!

1. Nem így: eritis dii.
Ez gőg.
2. Hanem így: erimus divini.
Ez hódoló tisztelet.

7. beszéd: És leszáll az Ég...

1. Jön a Mester.
2. Jön a Szentlélek.

8. beszéd: Megjelennek az „isteni követek”

1. Prófétáin át mindig szólt az Úr.
2. Most Fián át beszél az Isten.

9. beszéd: Mit hoz az „Isten Követe”?

1. Újjászületett életet.
2. A Szentléleknek élő templomot.

10. beszéd: Hoz, vagy lakozik?

1. „Fuvallattal jó...”
2. És lakóhelyet talál.

11. beszéd: Észlelhető-e a Szentlélek?

1. Indító kegyelemben.
 2. Megszentelt lelkületben.
- Bef.: Addig van velem, amíg bűnnel el nem veszem!

12. beszéd: Milyen a természetfeletti ember életlendülete?

1. Amilyen a „lélek embere”.
Emelkedő: vertikális.
2. És amilyen a „Szentlélek embere”.
Végnélküliséget értékelve istenien élő: Eget érő.

13. beszéd: Ki az „emberek embere”?

Lényeg: a Szentlelket hordozó kegyelmi ember.

14. beszéd: Ki éri el ezt a földön?

1. Isten adja.
2. Mindenki bírhatja.

15. beszéd: És ki éri el ezt az égben?

1. A földi élet-szolgálat – az alap.

2. Az isteni Jóság – az ajándék.

* *

Különálló beszédek

a) alcsoport: A Szentháromság kihatása az ember életében

A Szentháromság **dogmatikai** közlése és értelmezése után olyan területre léphetünk, ahol a Szentháromság titkának **visszfényét** és **kihatását** vizsgálunk – az **ember életében**. – Ezt a területet azért tartom szónokilag feldolgozandónak, mert a hívő lelkében nem ritkán lopakodik előtérbe az a settenkedésből felszóaló kísértő hang: miért alkotja a kinyilatkoztatás tárgyát ez a nagy titok, ha nem értékesíthető(!) az ember életében?... Reá kell hangolni a hívő lelkeket arra, hogy minden isteni szó emberi életet emelő égi hang. – Lássuk most ezeket a példákat.

1. beszéd: A szent hittitok és az élet visszfénye

Bev.: Isten titkai emberélet zárt világai. De egyúttal – ha a kinyilatkoztatás tételei –, akkor isten terve szerinti életet fejlesztő erőközpontjai. Így azután nem **teljesen** elszigetelt igazságok, hanem vilánon fénysugarakban itt-ott jelentkező **felcsillanások**. – Hogyan értelmezendők ezek?

1. A hittitkok ősi valósága.

a) A legmélyebb a Szentháromság, és a többi az isteni élettervek csodás visszfényei. „Bizony, titokzatos Isten vagy te, Izrael Istene, megszabadítója!” (Iz. 45,15).

b) És így az ősi Való életvirágai. „De vessző kél majd Jessze törzsökéből, és virág nő ki gyökeréből” (Iz. 11,1). – „Énekeljete az Úrnak új éneket, énekeljete az Úrnak, országok mind! Énekeljete az Úrnak, áldjátok nevét, hirdesséte napról-napra segítségét!” (Zsolt. 95,1-2).

2. Az ősi valóságok földi életben is érvényesülő erőáramlása.

a) Persze: csak érvényesülők. „Mind megbízhatók az ő rendelkezései; örökkön örökké szilárdan állnak” (Zsolt. 110.8). – „A te parancsaid mind igazak, csalárdul üldöznek, segíts meg engem!” (Zsolt. 118,86).

b) De nehezen észlelhetők. „Mert az ő szavára lettek, parancsára létrejöttek” (Zsolt. 32,9).

c) Végül mégis leleplezhetők. Vagy természetes érvényesülés útján, vagy a kinyilatkoztatás alakjában.

Bef.: Isten nem elzárt világ! Sőt belső életének titokzatossága az emberi élet emelésének és gazdagodásának kincsesháza.

2. beszéd: A Szentháromság – az emberben

Bev.: Ha az ember az Isten képe, akkor a „tükörképen” valamiképpen kiverődik az ősi Való, az Isten valóságos vonása. – Milyen hármas vonás verődik ki az ember arcán?

1. **A létezésnek vonalai.** Mi ez? Szt. Ágostonra gondolj! Esse, nosse et velle! Hármass **jelentkezés**, mint az isteni Ősváló kiverődése.

2. **Az értelemnek fénycsóvái.** De részletezni is lehet az **értelem** működését. Mi ez?

a) Világismeret.

b) Önismeret.

c) Isten-ismeret.

3. Az akaratnak kitárulásai.

Ezek életvonalakban keresendők.

a) **Magának** akar szerezni.

b) **Másnak** akar adni.

c) **Istennek** akar adni.

Bef.: Ilyen a „tükörkép”, amely az ősi Valóságról, a végtelen személyes Istenről verődik reánk és valósul életünkben.

3. beszéd: Az Istentől jött „háromság” életünk sodrában

Bev.: Isten belső élete három Személynek csodás egysége. A hármas szám az ember életének is szent és egybefogó mozzanatának egymásutánja. – Hol látható ez a kapcsolódás?

1. Életünk teremtésében.

Ez az eredet gondolata. Forrás az Úr, Akinek akaratából csordul az emberi élet. „Emeljétek fel szemeket a magasba, és nézzétek: Ki teremtette ezeket? Ő az, aki megszámloltan kivezeti seregüket, és nevén szólítja valamennyiüket; nagy ereje, erőssége és hatalma miatt el nem marad egy sem” (Iz. 40,26). – „...öltsetek föl az újat, aki teremtőjének képmására állandóan megújul a teljes megismerésig” (Kol. 3,10).

2. Lelkünk megváltásában.

„Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon és váltságul adja oda életét sokakért” (Mk 10,45). – „Benne van vére által szerzett megváltásunk, bűneink bocsánata, kegyelme bőségének arányában...” (Ef.1,7). – „Krisztus azonban mint a jövődő javak főpapja jelent meg... Nem is a bakok vagy borjak vérével, hanem tulajdon vérével lépett be egyszer s mindenkorra a Szentek Szentjébe, s örök megváltást szerzett” (Zsid. 9,11-12).

3. Életünk megszentelésében.

„Szentül viselkedjétek és szentek legyetek, mert én, az Úr, vagyok a ti Istenetek” (3 Móz.20,7). – „Néhányan bizony ilyenek voltatok, de az Úr Jézus Krisztus nevében és Istenünk Lelke által megtisztultatok, szentek lettetek és megigazultatok” (1Kor. 6,11). – „Ezért Jézus is, hogy tulajdon vérével szentelje meg a népet, a kapun kívül szenvedett” (Zsid. 13,12).

Bef.: Hármas szent egység, amely emberéletünk **teljességét** adja.

4. beszéd: „Hármaság” az ember életében

Bev.: Itt nem a **szent** fogalmán van a hangsúly, hanem teljesen **átvitt értelemben** az emberi élet **három** nagyobb jelentőségű **mozzanatán**. Azt is mondhatnám, hogy itt annak a történelmi folyamatnak **állomásait** jelezném, amelyek az emberiség történetét közvetlenül kapcsolják Istenhez. – Mik ezek?

1. Ember részéről – elszakadó tett.

a) Parancsal indít az Isten. „És parancsolá neki mondván: A paradicsom minden fájáról ehetel, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,16-17).

b) Engedetlen az ember. „...Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vón a gyümölcséből és evék s ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6).

2. Isten részéről – megváltó tett.

a) Ígéret: „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé: Az szétti-porja fejedet, te pedig sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15).

b) Valóság. „Miközben ott tartózkodtak, elérkezett Mária szülésének napja. Megszülte elsőszülött fiát, pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson” (Lk 2,6-7).

3. Isten és ember kölcsönösségében – a megszentelt élet.

a) „Hiszen az Úr nem bűnös életre hívott minket, hanem szentségre” (1Tessz. 4,7).

b) De ebben részt kíván az embertől. „Irgalom nélkül sújtja az ítélet azt, aki nem gyakorolt irgalmasságot. Az irgalmasság azonban győzelmet arat az ítéleten” (Jak. 2,13).

Bef.: Hármas mozzanat – és emberi élet diadalba szökkenése.

5. beszéd: Szent „háromság” – lelkünk belső világa is

Bev.: Mik vagyunk mi – Istent tekintve?

1. Isten templomai.

„Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek? Aki pedig Isten templomát lerontja, azt elpusztítja Isten. Hiszen Isten temploma szent, és ti vagytok az” (1Kor. 3,16-17). – Így tehát az: **Isten hordozói**. „Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek, akit Istentől kaptatok? Nem tudjátok, hogy nem vagytok magatokéi? (1Kor. 6,19).

2. Isten élő turibulumai.

Imádság a lélek tömjénfüstje.

3. Isten „élő temetői”. Mit jelent ez? Annyit, hogy itt elpihen a **múltunk**, amelyből feltámad az

örök jövőnk. Ezt **csak** Isten ismeri és **csak** Isten támasztja életre. – **Longfellow** szerint a reggeli szellő hiába suttog a természetben. Az életet feltámasztja, de a sír azt feleli: még most nem szólt az Úr!

Bef.: Így lelkünk is szent hármasság világ, amely végül is Istenhez tartozandóságunk halvány képe lehet.

*

b) alcsoport: Egyéni élet gyakorlati átalakulásának kegyelmi része

A következő alcsoport úgy rendezi a gondolatokat, hogy a Szentlélek küldetésének egyéni célját ismerve – az **egyéni élet gyakorlati átalakításának kegyelmi részével** foglalkozik. A cél ismerete – az **egyéni feladat** teljesítését követeli. Azért fontos, hogy ilyen rendszeres egymásutánban fogjuk össze a kérdéseket.

1. beszéd: A Szentlélek jelenlétének jelei (1961)

Bev.: Egyszerű kérdés: vannak-e jelei a Szentlélek jelenlétének?

1. „Eszetekbe juttat mindent...” (Jn 14,26).

Aki tehát emlékezik és aszerint gondolkodik, annak lelkében élő a Lélek.

2. „Az én parancsaimat megtartja...”

Aki tehát cselekszik, annak életét átjárja a Lélek.

3. Ignem charitatis portans.

Aki tehát tüzet lehelve szentesít más lelkeket, az a Lélek hordozója.

Bef.: Kérdezd magadat: elérkezett-e a **te** pünkösöd? – A fenti jelek döntők; ezek a jelek mutatják: birtokolod-e a Szentlelket?

2. beszéd: A lélek találkozása a pünkösdi Lélekkel

(Dogmatikus beszéd: A Lélek ereje) (Az. 1. beszéd más alakú kidolgozása)

Bev.: A templomok oltárterítójén gyakran olvasható ez a hímzett szöveg: „Jöjj el Szentlélek Úristen, mert nélküled semmi az ember!” – Ezt a gondolatot a Szent Szűz és az apostolok is érezték, mert a feltámadás csodája után egybegyűltek, imádkoztak mondván: „Jöjj el Szentlélek Úristen!” Ez az ima pedig azért szállt az égbe ajkukról, mert a távozó Úr Jézus Krisztus megígérte, hogy elküldi a földre a csodás erejű Szentlelket. „Én pedig elküldöm rátok Atyám megígért ajándékát. Maradjatok a városban, amíg erő nem tölt el magasságból titeket” (Lk 24,49). – Most az a kérdés: eljött-e a Szentlélek, és találkozott-e vele az ember? Mégpedig azért kérdés ez, mert a Pünkösöd elhozta a Lelket a tanítványok együttesének. Eljön-e hozzánk is, szegény vándorokhoz?

1. A Lélek érkezésének első ténye: a tiszta látás csodája.

a) Az Isten tiszta szellem, tanítja az Egyház. Tehát nem látható. Ezt tanítja az Ószövetség: „Nem láttatok semmiféle alakot sem azon a napon, amelyen szólott hozzátok az Úr a Hórebbe a tűz közepéből!” (5Móz. 4,15). – Ezt hirdeti az apostol is: „Istent sohasem látta senki” (Jn 1,18). – „...a királyok Királya és az uralkodók Ura valósítja meg, aki egyedül halhatatlan, s megközelíthetetlen világosságban lakik, akit senki nem látott, s nem is láthat: Tisztelet neki és örök hatalom!” (1Tim. 6,15-16). – „Aki viszont megtartja tanítását, abban Isten szeretete valóban tökéletes. Ezáltal győződünk meg róla, hogy benne vagyunk” (1Jn. 2,5).

b) Az Isten pedig mindig és mindenütt van, tehát észrevehető. – Az Írás pedig beszél esetekről, mikor látható volt az Isten. Mózesnek a lángoló csipkebokorban, Ábrahámnak emberalakban, az Úr Jézus keresztelezésekor égi hangban és galamb képében jelent meg Maga a Szentlélek.

c) De **nem** emberi szemmel kell látni, nem emberi füllel kell hallani és nem emberi érzéssel kell tapintani. A Szentlélek a tiszta fény, a tűz, a sugárzás! Ha tehát égi fényben is tündöklék előttünk az Isten, a világ, az ember, az örök cél belső értéke, akkor, akkor **leszállt reánk a Szentlélek**. –Ez a találkozás és töltekezés nem földi, hanem isteni erővel való telítés. – Figyeljük meg a szenteket: hogyan látnak és ítélik meg? A vértanú Szt. Ignác püspök... a tiszta Ágnes és Agáta... Szt. Ágoston... És a mostani életben szentül élők serege?!... Mi ezeknek a látása és ítélete a földről? Az Írás szava: „Csu-

pa hiúság, minden csak hiúság! Mi haszna az embernek minden vesződségből, mellyel bajlódik a nap alatt?” (Préd. 1,2-3). „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved? Mit is adhatna az ember cserébe lelkéért?” (Mt 16,26). – Csak a lelkiek a döntő értékek. Íme: ilyen **fény** birtokában veletek van a Szentlélek.

2. De az isteni fényvel való töltekezés csak előkészület. A látás kegyelme után jön az emelkedési vágy, a jobb kikezdés vágyának ébredése.

a) A latin pogány népek meséi szerint a természet az alvás és ébredés váltakozása. Talán medvéként elpihen a természet és tavasszal álmaiból új életre ébred. A tél viharai úgy rohannak reá, hogy **Aeolus**, a szelek és orkánok égi fedelme kibocsátja szilaj legényeit a természetre, és ezek az északi szél durva erővel verdesik és némaságra kényszerítik a természetet. Ámde, folytatja a mese, a tavasz érkezésekor odasimulnak a lágy tavaszi szellők, zefírek a morcos Aeolushoz és kikönyörgik, hogy finom simogatásokkal felkelthessék az alvó természetet. Ez meg is történik, és a leheletszerű simogatásra fejlődésnek indul a természet. Ez eddig csak mese! De még a meséből is kihámozható, hogy valójában ébredő erejét az égietől kapja. De az igazság az, hogy a föld sarából teremtett ember csak akkor lesz **emberré**, amikor lelket lehel bele a Teremtő és akkor lesz **isteni ember**, ha kegyelmi erőt juttat lelkébe a Szentlélek! „Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5).

b) Ez pedig valójában **így** jelenik meg: nem érezted-e sokszor, hogy valami **jóra indított** és hajtott a Lélek? „Hiszen Isten nem a féltékenység lelkét, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét adta nekünk” (2Tim. 1,7). – Nem érezted-e sokszor, hogy a bűnök súlya után **szabadulásra** indított a Lélek? „Azért tehát Uram, emlékezzél meg rólam, ne állj bosszút bűneim miatt és ne gondolj vétkeimre meg szüleim vétkeire!” (Tób. 3,3). – Nem érezted-e, hogy a **szórás** és **adás** útjára indított a Lélek? „Tanuljatok jót tenni! Keressétek az igazságot, siessetek segítségére az elnyomottak; szolgáltatások igazságot az árvának, védelmezzétek az özvegyet!” (Iz. 1,17). – Nem érezted-e, hogy az áldozatosság szent munkájára indított a Lélek?... Ezek a találkozások és indításvételek nem rendkívüli, hanem állandó Lélek-hatások. Azért állandók, mert az igazi Pünkösöd után itt van az Egyházzal és a hívővel a Lélek. – Íme: ezek a találkozások!

Bef.: De hogyan vegyük, hogyan vehessük? Higgyetek a Mesternek! Az Ő szava mondja: „Kérjétek és adnak nektek...” (Mt 7,7). Ha pedig a legszentebb ajándékot, a távozó Krisztus ígérte Lelket kéri, akkor valóban eljön, veletek lesz, veletek él és elvezet abba a hazába, melyet hazatérő Urunk készített övéinek! – „Jöj el, Szentlélek Istenünk, éléd borulva kérlelünk, mennyből közénk leszállva hozd malasztod áldását nekünk” (Pünk. Brev. Himnusza).

3. beszéd: A Lélek megszállottjai (Erkölcsi beszéd: A Lélek birtokosa)

Bev.: A Szentírás igen gyakran emlegeti az ördögösöket, a gonosz élet rabszolgáit. Olyanok ezek, kik a Gonosz lélek rabjai. – De kérdés marad mindig az az áhított igazság is: vajon nem járnak-e a földön **a Szentlélek megszállottjai**? Mert ezek olyan lelkek lennének, akikhez sereglenének a jóknak tömegei. Mert ezek olyan lelkek lennének, akik sugározva szórnák a Lélek isteni erőit.

1. Azt mondhatnók először, hogy ők a „Lélek templomai”.

Az Isten mindenütt van, tanítja az Egyház. De azt is hirdeti, hogy a dóm, a templom közvetlen otthona Istennek. „Mikor aztán Jákob felébredt az álomból, mondá: Valóban az Úr van ezen a helyen és én nem is tudtam. Majd megrémülve mondá: Mily félelmetes ez a hely, – nem más ez, mint az Isten háza és a menny kapuja!” (1Móz. 28,16-17).

a) És a templom miatt, hogyan lesz a „Lélek háza”? Először azért, mert ezt **különös** áldás emeli Isten házává. Ezt említi az Ószövetség: „Nincs is más ilyen nagy nemzet, melyhez istenei ilyen közel lennének, mint amilyen közel mihozzánk van a mi Istenünk” (5Móz. 4,7). – Ezt jelzi az apostol is: „Nézd, ez Isten hajléka az emberek között! Ő velük fog lakni, azok pedig az ő népe lesznek, és maga Isten lesz velük” (Jel. 21,3).

b) Másodszor azért, mert itt lakozik a kenyér színe alatt csodás valóságban Krisztus. Ezt éneklí fenséges himnuszban az Egyház: „Színében bor és kenyérnek (jel ez már csak, de más a lényeg), drága nagy jók rejlenek. Vér már a bor, test az étel; egy is Krisztus, semmi kétely! Két szín őt sem osztja meg!” (Úrnep sequentia-jából).

c) Harmadszor azért, mert itt kapja a legtöbb kegyelmet az ember. A Szentlélek megszállta ember

lelke is hasonló szentély. Mégpedig imígyen áldotta **különösen** a megszentelő kegyelem: „Mindent meg tudok tenni abban, aki nekem erőt ad” (Fil. 4,13). Isten lakta szentély az ember lelke. Ezt értelmezi Szt. Pál: „Elég neked az én kegyelemem, mert az erő gyöngeségedben lesz teljessé.” Örömet dicsekszem tehát gyöngeségeimmel, hogy Krisztus ereje lakjék bennem” (2Kor. 12,9). Ebből a kegyelemmel telített lélekből árad embertestvére sok áldás. Ezért van az, hogy a templom és a Lélek-templom, kő és életszentély maga köré gyűjti az embereket. A lényeg ez: jó nekünk ott lennünk, ahol az Isten közelségét érezheti a földi zarándok. Itt ugyanis égi erőt nyer az ember!

2. A Lélek izzóan tüzes kiárasztói.

De a „Lélek megszállottjai” nem egyszerűen gyűjtő medencék és tartalék halmozók. Nem tartályok, hanem **eleven életforrások**. Ok: Isten az élet forrása, nem pedig minden tehetetlen összefogása. Milyen élet árad a „Lélek megszállottjai”-ból?

a) A lelkieket szerető és szolgáló.

b) A felebarátot segítve szerető.

c) Az Isten előtt mindenekfelett hódoló. – Ezt mutatja az Írás leírása a „Lélek megszállottjai” életét és munkáját illetően is.

Bef.: **Ilyen** emberek élnek. Régen apostoloknak hívták őket, ma Isten választottjai és az emberiség szolgálói nevére hallgatnak.

4. beszéd: A Pünkösdi vérpiros rózsájának hivatása

Bev.: Színezendő a pünkösdi rózsza...

1. A pünkösdi rózsza földi díszeként levélhullatással is ékeskedik.

De még így is Istent akar dicsérni. Úrnapján Urunk útján ékeskedik.

2. A pünkösdi tűz ég ékességeként örök életben diadalmaskodik.

Földön helyes látást, az örök életben boldogító szeretetet biztosít.

Bef.: Erre tanít a nyíló és hulló pünkösdi rózsza szirma.

5. beszéd: A Szentlélek működése

(Erkölcsei beszéd: A Szentlélek munkája)

Bev.: Apostolok lelkében láttuk a Szentlélek munkáját, de kérdezhetjük: vajon érezzük-e önmagunkban? – Két **analógia** jelzi a Szentlélek munkáját: **vihar** és **tűz**.

1. A szél zúgó vihara az első észlelhető jel.

a) Apostolok életében ez jelentkezik: döbbenetes szélvihar előzi; tisztító sodrás érzékíti; új levegő érkezése értékesíti.

b) A mi lelkünkben is **ilyen** átalakulás észlelhető: magunkra döbbenés, lélektisztulás, új életlégkör teremtés.

2. Az égető tűz a második észlelhető jel.

a) Apostolok lelkében jelentkezik: erős fellobbanás, bátor kiállás, életáldozatra való készség.

b) A mi lelkünkben is ilyen átalakulás ment végbe: láttuk a helyes életutat, kiégett lelkünk sok sálakja, istenivé alakult lelkünk élete.

Bef.: „Si vocem eius audieritis”. Ezek az Isten hangjai! Figyelj, értékeld, és pünkösdi születik benned.

6. beszéd: A léleken „riadtak”

(Erkölcsei beszéd: A félénkek és erősek)

Bev.: A félénk vagy összeroppan, vagy bizakodva éghez fordul. – Melyiket tegyem?

1. „Riadtja” legyek a földnek?

a) Erőknek nagysága (tűzvész, árvíz, vulkán erupció, háború...) könnyen összeroppan.

b) Egyéni szenvedések is összetörnek.

2. Vagy bizakodója az égnek?

A letörtség helyett diadalmaskodják a Lélek.

a) Erős jelentkezése felriasztó legyen.

b) De ereinek érzése bizalomra hangoljon.

Bef.: A második! Ez a pünkösdi lélek kiáradása! Ezt kérjem és várjam –önmagam életében.

7. beszéd: A Lélek „ittasai”

(Erkölcsi beszéd: „Ittas” lelkek ereje)

Bev.: A túlsordult pohár példájával kezdem. Bősége túlsorduló és kicsorduló. De az emberi lélek véges peremén is átcordul az isteni kegyelem bőséges ömlése.

1. Telt lesz a lélek az ég kegyével.

- a) Telített megelégedettséggel.
- b) Telített boldogsággal.
- c) Telített szeretettel.

2. Túlsorduló lesz a lelkek öntözésében.

- a) A „sokból” másnak adok.
- b) A „sokból” magamnak is marad.
- c) A „sok” mindkettőnknek örök kincse leszen.

Bef.: Nem „ittas”, hanem szentül „ihletett” az ilyen lélek. – Ez a Lélek befelé ható ereje és kifelé törő kiáradása.

8. beszéd: A Szentháromság értéke

(Dogmatikus beszéd: A Szentháromság)

Bev.: Ma azt szeretném sügni lelketekbe, hogy térdeljetek le alázatosan az Isten előtt és egyszerű gyermeki szívvel kérjétek az eget Urát, hogy engedje meg végtelen nagysága felé közeledve hódolatos hittel és felvillanó fénysugárban megközelítenünk örök titkát, a Szentháromság titkát. És ezt azért tesszük, mert olyan isteni igazságokat fejez ki a mai ünnep, Szentháromság vasárnapjának titka, melyet hittel hiszünk és értelmünkkel megközelíteni szeretnők. – Két kérdésre kívánnánk feleletet kapni: milyen e szent titok igazság tartalma és miért csendül meg a kinyilatkoztatásban ez az igazság? Hogy mit jelent a tanítás, azt Egyházunk egyszerű katekizmusa megmondja nekünk.

1. Egy az Isten: Atya, Fiú és Szentlélek hármasságában.

a) Természetesnek látszik, hogy ennek kimerítő ismerete nem az emberi értelemre van hagyatva, egyszerűen azért, mert a véges emberi ész a végtelen Istent fel nem foghatja. Csak példaképpen dobom ide, hogy kicsi kagylókkal nem mérhető ki az óceán vize...

b) De amint nem tudom átérteni emberi értelemmel, igazságként tudja hirdetni a Mester. Ezért olvassuk az Ő beszédében és halljuk az Úr parancsában: „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, keresztelejétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,19). – Majd ugyancsak az ég megnyilatkozását halljuk, midőn a Jordán vizében áll a Mester, az Atya szava hangzik az égből, és a Szentlélek galamb képében pihen az Úr feje felett. Ezért fejezi ki az Úr szava az isteni kinyilatkoztatás egy részét: „Ez az én szeretett Fiam” (Mt 3,17).

c) Krisztus Urunk Egyháza pedig hitvallásba foglalja a kinyilatkoztatását és ezt tanítja: egy az Isten és három az isteni Személy. –Parányi mécs lángot ad az értelem, fellobbanó tüzet gyújt a kinyilatkoztatás, és állandóan égő fáklyát tart a Krisztus Egyháza. Érthető tehát, hogy efelé a fény felé ragad minket az Isten, hogy hívó lélekkel mondja: hajolj meg előttem ember!

2. De a hit tartalmi igazságának vétele után azt kérdezném alázatos hittel az Úrtól: miért nyilatkoztattad ki az áthatolhatatlannak látszó titokzatos igazságot? Ha meghallgatnám a lelkemben felcsendülő Mester szavát, akkor ezt sügné:

erőfeszítésre teremtett lélek, a legnagyobb erőfeszítéssel törekedjél a végtelen Isten felé!

a) Lehetetlen volna ugyanis, hogy megértsük a Szentháromság titkát, mert akkor a véges ember öngóggal mondhatná: olyan vagyok, hogy az Istent is – lényegében ismerem! Nem, drága testvér! Az Istent keresd, kutasd, de értelmed göggyével meg nem közelítheted, hanem lelked alázatos hódolatával juthatsz lépésről lépésre, mélyebbről-mélyebbre az Isten megismerésére. Ez értelem munkára feszítése.

b) Majd így szól az Úr, ugyancsak lelkedben, alázatra hangolva és kutatásra serkentve, hogy feltárni kezdi előttünk értelemmel és hittel az Isten teremtő Erejének, megváltó Szeretetének és megszentelő Jóságának végtelenségét. – Figyelj csak drága testvér! Ez a közeledés már kegyelem. Mert úgy jutottál közelébe az Istennek, hogy fényt, világosságot gyújtott benned az isteni kegyelem, és most en-

nek sugarában látod a végtelen teremtő Erőt, a téged áldozatosan szerető Megváltót és egyéni életeddel Isten fiává szentelő Szentlélek Istent. – Ez az értelem meghódolása.

c) És végül még egy sugallat fog hangzani lelkedben, amely az egeből száll és életed irányítását szorgalmazza. Ez pedig így fog szólani: Szeretet az égi Atya, Szeretet a Megváltó és Szeretet a lelket tüzesítő Szentlélek. Tehát a Szeretet Lelke vezessen az örök Szeretet felé – földi életedben mint vándort, örök életedben pedig mint célbajutót. – Szinte azt súgnám nektek: megvillant előttetek az igazság Istene, a Szeretet; éljetez tehát úgy, hogy szeretetet szórjatok ti szerte a földön és bírjátok azt az életben. – Ez pedig az **isteni élet megindítása**.

Bef.: És mielőtt elhagynátok a templomot, kérdem, mit vigyetek el ma innen magatokkal e szent ünnep csodalelkületéből? Azt felelem – figyeljétek a feleletet! – az egész évben mindig ünnepeljük az Istenséget, és most egy összefoglaló egységben csendül fel az Istenről szóló isteni gondolat, isteni ki nyilatkoztatás, amely így őrizendő a lelkekben: egy az Isten és három Személyben. Ennek a szent igazságnak a felnőtt ajkakon és gyermek szájon is csendül meg teljes tartalma, és ezt mondom én is utolsó hangként: dicsőség legyen az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek!

9. beszéd: A „Háromság” jelentősége

(Ez a csonka beszédtröredék – 2. ponttól van meg – hangsúlyozó folytatása lehetne a hódolat szárnyán az előző beszédnek)

.....

2. Majd a hódolatos elmerülés és alázkodás gyermekévé nemesül az isteni csodák látója...

Aki így lát, az istenien él. Nem marad csodálkozva csodálkozó, hanem arra tör, hogy **csodálatosan** élő legyen. – Mi ez?

a) Van ebben nagy **megelégedettség**. Vagyok és leszek az, akinek az Úr gondolt. Virágos kertben nincs verseny. Minden virág úgy bontja szirmait, ahogyan Istenatyja akarta. – Embervirág is az elégedettség lelkével éljen.

b) De az elégedettség nem nyugalom, hanem a **tehetségek legtökéletesebb** kifejtése. A talentumhoz képest a legtöbbet kell adni.

c) Végül van ebben valami csodálatos **felkívánckozás**. A földről az égbe. A földiekből az égiekbe. A természetből és természetesből a természetfelettibe. Az emberiből az istenibe. – Ez a nagy lendület egész extázisig fokozódhat. Ez a szentek szériájának csodája. Azért van **annyi és annyiféle** módon élő szentünk. Ezek azután nemcsak **csodálkozó lelkek**, hanem **csodálandó szentek**. Ők maguk csodálattal és hódolattal állnak a világ dolgai előtt és hódolatos csodálattal járnak Isten szent kertjében; életük pedig olyanná lesz, hogy hódolatos csodálattal állunk meg mi, köznapi emberek, az ő életük magasrendűsége előtt. – A „csodálatos Atya” előtt fohászok is így vannak. Csodálattal hódolnak és csodálattal nemesednek. Ez a „csodálatos Atya” második nagy ajándéka.

Bef.: Az Egyház a szentmisében **háromszor** ismétli: szent, szent, szent a seregek Ura! **Háromszor** mondja a „mea culpa”-t, de **háromszor** mondja: „Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit...” A **hármasszoros ismétlés** – szent szokás és nagy tisztelet jele. A **Szentháromság egy Isten** dicsőségére. – De legyen több is. Hármasszoros alázkodás és könyörgés – a **csodálkozó látás és hódolatos isteni élet** kegyelméért!

*

– *Gyermekeknek is szóló beszéd a Szentháromság rövid értelmezésére:*

A mi pilisi remeténknek gyermek hallgatói

Bev.: Nagy titkokat rejteget a Szentháromság valósága és tartalma. Ma a pilisi hegy remetéjéhez vezetlek benneteket. Hallgatni: őt, az ő bölcs, sokat tudó és mégis világos egyszerűségű beszédét. – Régi esemény vagy mese, de igen sok tanulsággal áldott.

1. A remetéhez először gyermekereg siet.

Játszozó, kiránduló fürgeségek. Letelepednek mellé... Mesét kérnek... Az öreg beszél. Szent remete volt. A jó Istenről, a **Teremtőről** szólott. Elmondta: van az égben Valaki, aki teremtett... eget... földet... embert... Minden szépet... Ez az Atyaisten. Ő az első isteni Személy.

2. Majd kiránduló csapatot alkotó ifjúság jutott hozzá dél tájban.

Ezek is játszi kedély után hozzája telepedtek. Ezeknek is a jó Istenről szólt. Az **Úr Egyszülöttjéről**, az Úr Jézusról: jósága, áldó élete, megváltó kegyelemáramlása, örök barátsága, segítő lendítő ereje örök kincsünk. Fiatalságunk, fejlődő lendületünk örök ereje Ő. Ő a Fiúisten, a második isteni Személy.

3. Végül este felé öreg nénikék jövőnek hozzá.

Rőzse alatt görnyedettek... Panaszkodva, fáradva ültek melléje. Ezeknek is vallásról, a jó Istenről szólt a remete. Ők felelék: mi szeretjük a jó Istent. Övéi voltunk. De tán elhagy, mert elhagyott az erőnk. Nem! Nem! – mondta a remete. Az Iránta érzett szeretetetek **örök** kincs, mert ez bennetek a **Szentlélek** műve. A Szentlélek a harmadik isteni Személy. Ő a szeretet Lelke égben, földön, örök isteni szeretetetekben.

Bef.: Otthon egybegyűlve találkozott a kis óvodás, a diáksapkás testvér és az öreg „nagyanyó”. Elmondották az öreg remetével élt napjukat. A jó szülők csak ennyit mondtak: együttesen megtanulták a remetétől a Szentháromság titkát.

* * *

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek

1. (Introitus) beszéd: A Szentháromság imádása

„Áldjátok a mennynek Istenét, és mondjátok hálát neki minden élő lény előtt, mivel irgalmasságot gyakorolt veletek” (Tób. 12.6).

Bev.: A Szentháromság titka így szól: egy a természet, három a Személy. – Mi illeti meg az egységet?

1. Istenség folytán imádás.

a) Tőle minden...

b) Hozzá minden...

2. Felénk áramlás miatt hálálkodás.

a) Ad – a természetéből.

b) Éltet – természetével.

Bef.: Ez a szent Titok – ezt a tevékenységet szorgalmazza.

2. (Introitus) beszéd: Isten nevének dicsősége

Bev.: Kiárad...

1. In universi terra.

2. Et in anima humana.

Bef.: Éltet.

*

1. (Oratio) beszéd: Hítünk tartalma

Bev.: Mit adott nekünk?

1. Szent titkod ismeretét.

a) Közlés.

b) Birtoklás.

2. Szent titkod élését.

a) Életerő.

b) Életvirágzás.

Bef.: **Így** kapcsolódnak Tehozzád!

*

1. (Graduale) beszéd: Mélységek és magasságok Ura

„Áldott vagy, ki a mélységeket szemléled s a kerubok fölött trónolsz, dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké” (Dán. 3,55 és 56).

Bev.: Mit jelent a mindenfelettség?

1. A szakadékok fölött jársz...

2. A Kerubok felett uralkodol... (Kerubinok)

Bef.: Így tündökölsz – a mindenség felett!

2. (Graduale) beszéd: Az emberi lelkek Ura

„Áldott vagy, Urunk, atyáink Istene! Dicséretreméltó, dicsőséges és föltötte magasztos mindenkoron” (Dán. 3,52).

1. Atyáinknak Ura voltál.

2. Életünknek Ura maradtál.

*

1. (Offertorium) beszéd: Az Ószövetség előrevetett fénye

„Áldjátok a mennyek Istenét, és mondjátok hálát neki minden élő lény előtt, mivel irgalmasságot gyakorolt veletek” (Tób. 12,6).

1. Benedictus sit Pater.

2. Benedictus sit Unigenitur, Filius.

3. Benedictus sit Spiritus.

2. (Offertorium) beszéd: Az Újszövetség kinyilatkoztatása

Bev.: Mikor hangzik az isteni kinyilatkoztatás?

1. A keresztelésének szent percében.

2. A megkísértetése percében.

3. Az apostoli küldetés igéiben és erejében.

Bef.: Ez az isteni fényvetés – az emberi élet megemelése.

*

1. (Secreta) beszéd: Áldásod ereje

Bev.: A felajánlás után mit kérjünk? Égi ajándékokat. – Mit ad tehát?

1. Megszenteli az ajándékot.

2. Hogy bírassuk az örök ajándékot.

Bef.: Így áldozatunk kedves, és saját életünk örökké boldog.

*

1. (Communio) beszéd: Megvalljuk az Urat – a világ előtt...

„Üdvös dolog ugyanis rejtve tartani a király titkát, de az Isten műveit hirdetni és dicsőíteni tiszteletreméltó tett” (Tób. 12,7).

Bev.: Felé fordul a lelkünk, és nevét dicsőíti nyelvünk.

1. Mindenki előtt magasztalják nevét.

2. Mert mindenekfelettivé emelte az ember értékét.

Bef.: Csengő dal és hálaének az örök szavunk.

2. (Communio) beszéd: Mert kegyelmet gyakorolt velünk mindenek előtt

Bev.: „Felettem”?... Nem! Bennem! Így tett naggyá! – Mi tehát az én válaszom?

1. Háladal – a vett kegyért.

2. Isteni élet – az isteni kegyelemért.

Bef.: Mi vagyok tehát? Élő és zengő hárfa – Isten dicséretére.

*

1. (Postcommunio) beszéd: Mit adjon az áldozatban való részesedésünk?

Bev.: Aki az égiet veszi, az az égiet kegyét érzi. – Miben áll ez?

1. Az égi Mester lett lelkünk Vendége.

2. Az égi Titok lett lelkünk zengése.

Bef.: Könnyű vallani, mert kegyelemmel telített a zengő emberlélek.

* * *

B/ rész – b/ csoportja: az Evangéliumra alkotott beszédek

A napi Szentevangélium szövege így szól: „Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön. Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,18-20).

Rövid tartalma ez: az égi küldetés ténye, a hívek üdvözítésének vágya, az újjászületés biztosítása, az ige hirdetésének feladata, a Szentháromság ereje és a keresztség szentségében való részesedés szükségessége és liturgiája. – Ezekről fogunk néhány beszédvázlatot közölni, némi tételbeli csoportosítással.

a) alcsoport: Az égi küldetés ténye

1. beszéd: Csak a Mester a tanító?

(Az isteni Ige állandóan hirdetendő)

Bev.: Aki Isten szemével látja a nagy világot és vizsgálja az ember világát, annak reá kell jönnie arra az igazságra: nem átfutó tanítás a Mester igéje, hanem isteni célt szolgáló égi hatalom, amelynek állandóan kell csengenie az emberek életében. – Olyan formán kell érteni azt, hogy bennünk **tudatos az isteni irányítás**, a természetben pedig **kemény törvény** az égi akarat. – Amikor a Mester földi hivatását befejezve Atyjához tér, akkor választott apostolaira bízta az isteni ige hirdetését. Mintha azt mondaná: reátok bízom égi Atyám igéit, hogy annak csendítésével legyetek a léleknép **hazairányítói**. Mégpedig: az Atya, Fiú és Szentlélek nevében.

1. A hatalmat tehát kezetekbe adom.

Magam az égi hatalom birtokosa vagyok, én tehát titeket teszek a hatalom birtokosaivá...

a) Vegyétek a hatalmat! –És ne ingadozzatok, mert: „én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20). Ez az **apostoloknak** szólt. Ők tehát életükben valósíthatják a hatalommal járó jogi és kötelességi feladatokat. – De a halál az ő életüknek is véget diktál...

*b) Azért adták tovább az apostolok a hatalmat **utódaiknak**.* A Mester ígérete ugyanis csak akkor lehet teljesítendő, ha az átadott hatalom birtokosaira is áll az ígéret szava: „Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert, akinek pedig megtartjátok, az bűnben marad” (Jn 20,23). – De kérdezhetnők: miért teszi ezt a Mester, hogy hatalmat ad – olyat, amely az utódokon is állandóan tovább száll? – Második feleletül halljuk a hangot, mintha ezt mondaná Ő:

2. Teszem ezt azért, hogy: **isteni erőtök – a Szentháromság erejéből – örök életet biztosítson.**

Magam a Mester az örök életet adó és biztosító, de a fenséges kegyelemárasztó munkájába bevonta a felhatalmazott utódait is. – Mintha azt mondaná: legyetek segítőtársaim nyájam „egy akolba” való

terelésében!

a) Legyen tehát tanító igétek isteni híreket **közlő!**... Így tolmácsolja ezt a megbízást az evangélista szövege: „Menjetek el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek” (Mk 16,15).

b) De legyen azután a hirdetett isteni ige isteni életet **teremtő!** Legyen **megvilágító.** – Merre kell menni?! Nekem is merre kell mennem?! Legyen **múltat temető.** Újjászületést hozó! **Erősítő!** – A gyenge ereje: erő az Isten! Legyen **megszentelő** – istenivé teremtő! Mert ha az isteni ige él bennünk; és az apostol tanítása szerint: „Ha Krisztus bennetek van, a test ugyan holt a bűn miatt, de a lélek él a megigazulás következtében” (Róm. 8,10).

Bef.: Záró kérdésünk legyen: hogyan kell tehát azokra néznünk, akiket az Isten küldött? Úgy, ahogyan a Magasságbeli küldöttei megérdemlik. – Az Úr küldöttségében járnak, tehát az **Úr tiszteletének részesei. Nem egyéni értékük miatt,** hanem az égi ajándékok hordozása, áldozatos felhasználása és szeretettel áradó kiosztása miatt.

2. beszéd: Legyen élő és éltető hang – az Egyház élő szava

Bev.: Az „Egyház élő tanítása” – az Úr őrzött szent igéje. – De miért?

1. Gyökérzetben – az Úré az ige.

a) Ő hozta a földre.

b) Ő hirdette a földön.

2. Igazság hordozásában – a Mester erején áll az Úr Egyháza.

a) Az Egyházra bízta igéit.

b) Hogy örök életű legyen az ige.

Bef.: Azért szól **biztosan** az Egyház.

3. beszéd: És a küldetés ereje?

Bev.: Küld a Mester és küld az apostolutód. – Milyen alapon?

1. Küldötte a Mestert az égi Atya.

a) Egyszülött az égi Követ.

b) Megváltó az isteni Követ.

2. Küldi a tanítványt az Úr apostola.

a) Hívja és küldi őket.

b) Hogy hívjának és küldjenek újakat.

Bef.: Figyelem! Égi fonál a küldetés láncolata.

*

b) *alcsoport: A hívek üdvözülésének vágya*

1. beszéd: Miért járt a földön a távozó Mester?

Bev.: Az ószövetségi várva Várt életének célja: istenivé teremtés. – Honnan tudod?

1. Írásunk mondja.

a) Az első közlés: „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1).

b) A másik megvalósítását hirdeti: „Hiszen tudjátok, hogy nem múlandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

2. Mesterünk állítja.

a) Magáról mondja: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

b) Életét ezért áldozza.

3. Üdvözítőnk áhítozza.

a) Az utolsó vacsora előtt ezt áhítozza.

b) A Getszemáni kertben ezt vállalja.
Bef.: Ezért járt közöttünk a Mester.

2. beszéd: Mit tett közöttünk a Mester?

Bev.: Az Írás ezt írja: „...mi mindent tett és tanított Jézus egészen mennybevétele napjáig” (Ap.Csel. 1,1).

1. Hirdette a lélek igazi értékét.

- a) Élete örök tanító példa.
- b) Minden szava életető utalás az életútra.

2. Szolgált az Istenhez emelkedés lehetőségét.

- a) Lelkeket a bűnből kiemelt.
- b) Embereket Isten kegyelmével istenivé emelt.

Bef.: És végül a Mester mit ígér? „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12) és: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

3. beszéd: Mivé emelt a vágyakozó Mester?

Bev.: Mivé tett az Üdvözítő áldozata?

1. Non dicam vos servos...

- a) Kiemelt – a bűn rabságából.
- b) Közelhozott égi Atyánkhoz.

2. Sed amicos...

- a) Felemelt a barátság magaslatára.
- b) Segítő jobbot nyújtott a földi barátoknak.

3. A filios Dei.

- a) Felmagasztalt – az istenfiúság csúcspontjaira.
- b) Örök boldogságra juttatott a mennyek országában.

Bef.: Kicsoda tehát az ember? (Shakespeare: „Hamlet”...). Csak sejti, de **igazi** értékét nem érti.

*

c) *alcsoport: Az újjászületés biztosítása*

1. beszéd: Régi ember – új ember

Bev.: „Nova creatura” (Triakál). – Mik ennek a feltételei?

1. Legyen tiszta – a múlt terhétől.

- a) A véráldozat eredménye.
- b) A vízmosásnak csodaereje.

2. Legyen isteni – az isteni természetből.

- a) Újjászületve.
- b) Isteni életet élve.

Bef.: Végül mi ennek eredője? Charitas aeterna.

2. beszéd: De várható-e ez a csoda?

Bev.: Igényelhető-e föld számára az ég? Nem. De ígérheti-e az ég Ura az eget? Igen. – Hogyan van ez tehát?

1. Emberlelket igényessé teszi a Mester.

- a) Vox Dei sonat...
- b) Anima hominis resonat.

2. Az igényes embert gazdagítja a Mester.

- a) Ígéri az élet újjászületését (Nikodémus).

b) Ígéri az élet éltető kenyerét: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én feltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

3. A gazdag embert ilyenné alakítja a Mester.

a) Homo divinus.

b) Homo supernaturalis.

Bef.: Amit nem igényelhet, azzal gazdagodhat az ember.

3. beszéd: Egyszerű – a csoda születése

Bev.: Hogyan megy végbe?

1. Hitből...

„Aki nem vérből, sem a test ösztönéből, sem a férfi akaratából, hanem Istenből született” (Jn 1,13). – Ez a lélek.

2. És vízből...

„Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – Ez az eszköz.

Bef.: Íme! Csodalény az ember. Olyan, amely **istenivé** alakulhat az Isten kegyelméből.

*

d) *alcsoport: Az igehirdetés feladata*

1. beszéd: Az isteni ige emberi módon terjed

Bev.: Szólt az Úr a természetben, de szólt és szól személyesen! – És ezért?

1. Emberek hangoztatják az Úr igéjét.

a) Egyház élő tanítása az isteni ige.

b) Egyház küldöttje az ige hirdetője.

2. Hogy emberi életek „erősítsék” az ige erejét.

a) Az Egyház őrzi – Krisztus szavai szerint.

b) Az apostolok és utódaik hirdetik – Krisztus parancsa szerint.

Bef.: Az igazság tehát ez: az emberekhez – emberi módon száll az ige.

2. beszéd: Kikhez szól a parancs?

Bev.: Kik az Úr élő hangszórói?

1. Az apostolokhoz a „Tanító Egyház”.

a) Ezeket választja.

b) Ezeket küldi.

2. Küldötteikhez a „tanuló és közlő Egyház”.

a) A „hetvenkettőhöz”.

b) Az egyszerű nép pásztoraihoz.

Bef.: Ezeken át járja be a nagyvilágot a Mester szava. Emberré lett, tehát emberi módon szól.

3. beszéd: Miből merítsen a tanító?

Bev.: A Mester kősziklát alapít... De ez forrás?...

1. A kőszikla forrásából fakad az ige.

a) Péter – a szikla.

b) Ajkán csordul az isteni ige.

2. Az élő vizek kataraktájából árad az éltető vizek zuhataga.

a) Az élő víz – a kegyelem árja.

b) A kegyelem árja – a lelkek üdítő itala.

Bef.: Az igazi tiszta vizek sziklákból fakadnak...

*

e) *alcsoport: A Szentháromság ereje*

1. beszéd: Miben áll a Szentháromság ereje?

Bev.: Kifelé hogyan hat a Szentháromság?

1. Teremtés...

Az Atya a Teremtő.

2. Megváltás...

A Fiú a Megváltó.

3. Megszentelés...

A Szentlélek a Megszentelő.

Bef.: És a cél? **Alanyian:** az ember boldogítása.

2. beszéd: Az ember függései

Bev.: Ha az emberhez fordul az Isten, akkor hogyan fordul az Istenhez az ember?

1. Teljes létének hozzátapadásával.

Deus meus et omnia!

2. Megváltásának hálijával.

Omnia ad maiorem Dei gloriam.

3. Megszentelődött életének szépségével.

Vita mea – flos et margareta Dei.

Bef.: Ez a függés tehát – teljes.

3. beszéd: Milyenné változik az isteni ember élete?

Bev.: Észlelhető-e az isteni ember ereje?

1. Teremti – a szép világok elméleti kontúrjait.

Ez a terv ember műve.

2. Megváltja magát – a földiek kötelékeitől.

Ez az átalakító ember munkája.

3. Megszenteli saját magát és embertestvéreit.

Ez a megszentelődés isteni kegye.

Bef.: Más világok teremtője leszen! Isten képe, tehát a kép is teremt.

*

f) *alcsoport: A keresztség ereje és liturgiája*

1. beszéd: A víz ereje

Bev.: A természetes víz természetes tisztulást szolgál. – És a lélektisztulást hozó keresztség honnét veszi éltető erejét?

1. Alapja a véráldozat.

a) Mester az Áldozat.

b) Az égi Atya az elfogadó Szeretetet.

2. Mert ennek gyökérzete isteni Szeretetet.

a) Szeretetet az égi Atya.

b) Hozzá juttat az ég Egyszülöttje.

Bef.: A véráldozat lélekszeretete – a víznek természetfeletti erővel való telítése.

2. beszéd: A Szentháromság szeretete

Bev.: Hogyan mutatkozik be előttünk az Isten arca?

1. Szeretéből teremt az Atya.

- a) Tárgyi cél: az Isten dicsősége.
- b) Alanyi cél: az ember üdvössége.

2. Szeretéből való Áldozat a Fiú.

- a) Az Istenember – az élő Szeretet.
- b) Az élő Szeretet – égő Áldozat.

3. Szeretet lelkét sugározza a Szentlélek.

- a) Az újjászületés kegyelmével.
- b) Az istenivé nemesedés csodájával.

Bef.: **Ilyen** az Isten arca; boldog lehet tehát a föld zarándoka.

3.beszéd: Mit tesz az Egyház?

Bev.: „Hágár számkivetettje” az ember? Nem! Hazahozza az égi Mester. – De hogyan?

1. Kiömlészi a tisztulást jelző vizet („materia”). Fejtegethető a szertartások sora...

2. És megismétli az isteni ígéretet („forma”). Fejtegetendő az isteni ígéret mélységes tartalma...

Bef.: Fehér köntösű léssen az ember.

* * *

B/ rész – c/ csoportja: a Szentlecke szövegéhez írt beszédek

A napi Szentlecke szövege így hangzik: „Mekkora a mélysége Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának! Mily megfoghatatlanok szándékai, mily kifürkészhetetlenek útjai! Vajon ki látta az Úr gondolatait? Tanácsot ki adott neki? Ki kölcsönzött neki, hogy visszakövetelhetné tőle? Minden belőle, általa és érte van, dicsőség néki mindörökké!” (Róm. 11,33-36).

Különálló beszédek

1. beszéd: Az isteni lét gazdagsága

(Isten fenségének végtelen gazdagsága)

Bev.: Amikor Szentháromság vasárnapját ünnepeljük, akkor az a kérdés ötlük elénk: milyen az Isten belső élettartalma? Nem volna megfogalmazható a felelet, ha nem adná ezt az általános tartalmat: minden tökéletesség – a **belső** életében, és bőségében **kiáradó** szeretet – a kifelé való **tevékenységben**. – Nézzük ezt egyenként.

1. Az Isten minden tökéletesség élő Egysége.

Az Isten belső élete a legtökéletesebb **szellemi élet**. Ezért mondja az Írás: „Lélek az Isten: akik imádják, lélekben és igazságban kell imádniuk” (Jn 4,24). Legtökéletesebb Lélek és a képmásától, az embertől imádás az osztályrésze.

a) Ismeri Önmagát, és az ismeret a Fiú; szereti Önmagát, és ez a Szeretet a Szentlélek. Tehát ismeri azt a „**Háromságot**”, Aki csak a kinyilatkoztatás után jut az emberek tudomására. – Mindez pedig a belső élet valósága: külön személyes hármassága az egy Istennek. Így tehát végtelen!

b) Ez a **végtelen Személy** pedig az öntudat erejével és jóságával éli örök életét, amelynek hatalmáról és tudatos rendelkezéséről így zeng a Zsoltáros: „Íme az Úr mindörökké trónol, ítéletre készen tartja trónusát” (Zsolt. 9,8). Ebből kifolyólag azután: **nem szorulhat másra**. Sem eszközben, sem célban. Így pedig teljes önbírában boldog a háromszemélyű egy Isten.

2. Az Isten minden jóság kiáradó Forrása.

A teremtés, a fenntartás és a megszentelés az Isten kifelé való tevékenysége. Ezért mondja az Írás: „Jót teremtett a jóknak kezdettől fogva, épp így jót és rosszat a gonoszoknak” (Sir. 39,30). Minden tehát az Ő dicsőségét dicséri.

a) Az **anyagi világ**: Isten műve, tehát dicsősége. – Ezért zeng a próféta: „Emeljétek fel szemeteket a magasba, és nézzétek: Ki teremtette ezeket? Ő az, aki megszámloltan kivezeti seregüket, és nevén szólítja valamennyiüket; nagy ereje, erőssége és hatalma miatt el nem marad egy sem” (Iz. 40,26). –

Ugyanezt ismétli lélekdalolással, kifejezetten: „Vajon nem tudod-e, vagy nem hallottad-e: örökkévaló Isten az Úr, Ő, aki a föld határait teremtette. El nem lankad és el nem fárad, és bölcsessége kifürkészhetetlen” (Iz. 40,28).

b) Az értelmetlen nagyvilágot tekintve minden csak létével dicsérő anyag, de az **értelmes anyagi és emberi világ** szellem és tudatos dicsérő és szolgáló valóság. – Ennyivel többnek teremtette az Isten... „Valamennyit, ki nevemet segítségül hívja, kit dicsőségemre teremttem, alkottam és készítettem” (Iz. 43,7). – Így tehát az Isten lényegéhez közelebb áll. Miért? Azért, mert a megújhódott kegyelmi ember felöltözött a kegyelem köntösébe és így közelebb férközött az isteni természethez. Figyeld csak Szt. Pál szavait: „Vessétek le a régi embert szokásaival együtt és öltözzétek föl az újat, aki teremtőjének képmására állandóan megújul a teljes megismerésig” (Kol. 3,10).

Bef.: Milyen tehát az Isten valóságos élettartalma? – kérdezem újra. Teljesen nem tudunk rá válaszolni, de a kinyilatkoztatás által lelkünk felel. Mert: „Isten bensőjét sem ismeri senki más, csak Isten Lelke” (1Kor. 2,11). Ez a felelet pedig így hangzott: belső életében szellemi és végtelen, kifelé való tevékenységében szeretetsugárzó. Az egész teremtett világ – az emberi életet is beleértve – pedig célirányosságában tökéletes, de az emberi szabadság kincse folytán magával hordozott tökéletlenségéből tökéletesíthető. Sőt, az isteni természet vételével istenivé emelhető. Ha pedig ez így van, akkor olyan szerető Atyának ismerjük a Végtelent, Aki a jóság és tökéletesség szórásával a boldogság részesévé teszi az embert. – Mivel pedig az égi Atya az ég Ura, Istene: minden tökéletesség hordozója és a világmindenség fénybevonója. Az embert tekintve pedig nemcsak Teremtő, hanem Megváltó és Megengesztelő is. Fiává teszi a föld emberét, hogy isteni fénybe vonja az ő értelmén át a nagyvilág kódét. Örök titokzatos a Végtelen, de szerető Atya az Isten, örökké. Méltán írja róla az apostol: „Mekkora a mélysége Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának!” (Róm. 11,33).

2. beszéd: Ki ismerheti meg az Istent?

(Dogmatikus beszéd: Az Isten megismerhetősége)

Bev.: Akinek értelmet adott a Teremtő, az a világ adatainak lépcsőjén eljut az igazi Istenhez. Ez az Egyház szent tanítása. Alapja ez az isteni kinyilatkoztatás: „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20). – Az élet adatai szépséges **lépcsőfokok**, amelyek az Isten szent magasságához juttatnak. – De kérdés marad: mennyit ismerhet meg az Istenből az ember?

1. Az Isten létehez eljuthat az ember.

A kérdések és problémák erős sodrásai épp az Isten körül mozognak. Egyszerű ember és elmélyedő szellemek ugyanezt teszik. A tudományok igen sokszor kérdezve kérdezik: van-e Isten? – Természettudomány... Társadalomtudomány... Bölselettudomány... egyaránt foglalkozik a kérdéssel. Maga a kérdegetés, a nagyirányú foglalkozás is arra utal, hogy valóság az a Lét, amely körül forog a szellemek örvénylése... De a tudás **mélyebb** foka a tény elfogadását követeli. A szembeálló tételek inkább **elméleti** vonalak (Feuerbach, Häckel, Marx stb.). Bár a kutató szellemek elhajlása a szellemi látás hiányából magyarázható, mégis igen gyakori az az eset is, hogy a felelősség elől menekülni akarók szeretnék igazolni, hogy nincs Isten. Ez az utóbbi **gyakorlati** vonalon tagadja az Istent. Mindezzel szemben az **ész** végül is Istenre bukkan.

2. De lényegébe villantja – a kinyilatkoztatás.

Az Isten lénye egyenesen igénye az emberi elmének, de az Isten lényegének megismerése **meghaladja** az emberi értelem megismerő erejét. – Miért van ez így? Felelet: a Végtelent a véges elme fel nem foghatja! – De tudunk-e valamit?

a) A létének ismerete a Teremtő törvényei szerint tudatosan élni akarás feltétele, a belső élete pedig a véges értelem előtt örök titok. Ebből csak annyit tudunk, **amennyit Isten kinyilatkoztatott** (Messiás, Szentháromság, Oltáriszentség, kegyelemáradás, örök élet stb.).

b) De ez **elégséges** az ember üdvösségére! Annyit ismerünk, amennyivel üdvözülünk.

Bef.: Értelmes ember eljut az – Istenhez, és az értelmes embert Isten megvilágítva – megemeli.

3. beszéd: Idők Ura

(Dogmatikus beszéd: Az Isten végtelen)

Bev.: Az Istenről így énekel az Egyház az év utolsó napján: „Idők Ura, Istene!...” Mintha azt zen-

gené: a változást hirdető és mérő időnek is Ura az Isten. Ha most már a belső valóságos értelmét keressük ennek a szent igazságnak, akkor hármastételben kell megtalálnunk Istenatyánk végtelenségét.

1. Isten létezése időket előző.

a) A Végtelent nem korlátozhatja semmi. Következésképpen nem mérheti az idő. De azért sem, mert változat nincs benne. Amiért mondja magáról az Isten: „Bizony én vagyok az Úr, ki nem változom” (Mal.3,6). Ugyanezt színezi Szt. Pál mondván: „Kezdetben, uram, a földet teremtetted, az egek a te kezdeből születnek. Elmúlnak mindezek, te megmaradsz, mint ócska köntös, úgy avulnak el, mint mint rossz ruhát a változásnak adsz, mindenek úgy avulnak el, te pedig ugyanaz vagy, és éveid nem fogyatkoznak el” (Zsid. 1,10-12). És ezt foglalja zengő igazságba az apostol: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt, aki van és aki eljövendő!” (Jel. 4,8).

b) A végesség lényege a változat. Tehát az ő életének mérője: az idő. Ezt azután ilyen alakban hirdeti meg az Írás: „Mindennek megvan maga órája, és minden dolog az ég alatt elmúlik a maga idejében. Ideje van a születésnek és ideje a halálnak” (Préd. 3,1-2). A Végtelen és véges egybevetéséből tehát világos: Isten felette van az időnek, mert az idő is a véges világgal egybefonódó teremtmény.

2. Isten léte az időkben élő. De épp olyan változatlan a teremtés utáni időben.

a) Itt Isten szolgálja az idő.

b) Itt emberfiának életkincse az idő.

c) Itt emberfiainak érdemszerző lehetősége az idő. Istenben nincs múlt, jelen, jövő. A Végtelen mindennek Forrása és így a pergő időnek is Ura, Irányítója. Azért mondja az Írás: „Én az Alfa és az Omega vagyok, (a kezdet és a vég), mondja az Isten, az Úr” (Jel. 1,8).

3. Isten az idők után is örök Élő.

A teremtés a véges világ kezdete, de a teremtmények végessége az isteni gondolat és életterv **valósága**. – És ha eljön az idők vége? Akkor megszűnik az anyagi világ, de ő akkor is változatlan. – Mit jelent az idők vége?

a) Azt az állapotot, amely az anyagi teremtmények megsemmisülését jelentik. Ezt így írja le az Írás: „Jelek lesznek a napban, holdban és a csillagokban, a földön pedig kétségbeesett rettegés a népek között a tenger zúgása és háborgása miatt. Az emberek megdermednek annak szorongó várásában, ami az egész világra következik” (Lk 21,25-26). A végső igazság így csendül: „Ég és föld elmúlik, de az én ígéim el nem múlnak” (Lk 21,339).

b) Azt az időpontot, amikor az emberiség megítéltetik. Ezt pedig így jelzi a Mester: „Akkor majd föltűnik az Emberfiának jele az égen és a világmindenséget összetartó erők megrendülnek, és jajgatásba tör ki a föld minden népe, mert meglátják az Emberfiát, amint eljön az ég felhőin nagy hatalommal és dicsőséggel. Szétküldi angyalait hangos harsonaszóval, s azok összegyűjtik választottait a szélrózsa minden irányából, az ég egyik végéről a másikig” (Mt 24,30-31). Részletes kinyilatkoztatása pedig így hangzik: „Mikor eljön a dicsőségben az Emberfia, s vele mind az angyalok, helyet foglal dicsőséges trónján... Aztán így szól a király a jobbán állókhoz: Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot... Aztán így szól a balján állókhoz: Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25,31 és 34 és 41). Az ítélet hangja így fogható egybe: „Ezek örök büntetésre jutnak, az igazak pedig örök életre” (Mt 25,46). – Ez pedig mind arra mutat, hogy Istenatyánk a világ vége után is örökké élő Atyánk.

Bef.: És ha a befejezésben kérni akarnánk, akkor mit kérnénk? Idők Ura! Isten! Légy a mi Urunk! – Ez volna a kérés. – Idő a te teremtményed, mi pedig a te: örömed. Ez volna a hálásan vett isteni ajándék.

4. beszéd: Minden az Istentől

(Dogmatikus beszéd: A létezés alapja)

Bev.: Emberi szemünk előtt kitárul a nagy világ. Minél nagyobb a szellem fényvetése, annál nagyobb szerű a világ értéke, összetétele és csodálatos egybeillése. – „Deus in minimum maximus” (Liné). Minden parány és nagyméretű csillagon ott van a végtelen Atya jegye. –Hogyan értelmezhető az „Isten jegynek” jelenléte?

1. Isten ugyanis gyökérzete a világnak.

A föld gyártmányaira rávésik a védjegyet: „made in Germany”. Mindezt azért, hogy lássuk: milyen nemzet és hol alkotta.

a) A nagy világ a Teremtő védjegyét viseli. Róla szól az Írás mondván: „Kezdetben teremté az Is-

ten a mennyet és a földet” (1Móz. 1,1).

b) Ez ugyan csak a tény mutatja, de a következő már azt hirdeti, hogy a világon rajta az Isten jegye. „Kérdezd csak meg a barmokat, és megtanítanak, az ég madarait, majd megjelentik neked, szólj a földnek, és elmondja neked, s elbeszélnek a tenger halai. Ki nem tudná mindezeket s ezek közül, hogy ezeket az Úr keze alkotta. Az ő kezében van minden élő lény párja és minden emberi testnek lelke!” (Jób 12,7-10). – Ugyancsak mondja Szt. Pál is, aki a világ építményén látja az **Építő** jegyét. „Minden háznak van ugyanis építője, Isten azonban a mindenséget alkotta” (Zsid. 3,4).

c) Ha pedig az értelmed útján keresed az Isten jegyét, akkor arra döbbenj reá, hogy a függőségben, végességben és célszerűségben rajta pihen égi Teremtőjének szent jegye a nagy világmindenségben.

2. Az Isten Teremtője – az embernek is.

A „nagyvilág” mellett a mi közvetlen „kisvilágunk”, az ember világa is egek Urának alkotása.

a) Mi a tény? „Én alkottam a földet, és az **embert rajta** én teremtettem” (Iz. 45,12). – „Kérlek fi-am! Tekints az égre, a földre és mindenre, ami bennük van, és értsd meg, hogy mindezt, valamint az emberi nemet is semmiből teremtetete az Isten” (2Mak. 7,28).

b) Mi a ténynek tartalma? Az **értelem – a test vonalán** az anyagi világhoz fűz; de a **lélek** vonalán – az egek Urának magasságához emel. A Szentírás azután a test vonalán a földből, a lelki vonalon az isteni lehelethől származtat. De mindkét vonal mutatja, hogy **védjegyzettek** vagyunk. Mégpedig így: Istentől jöttünk és Istenhez térünk. A végső igazság tehát itt is ez: életünkön ott csillog az Isten védjegye.

Bef.: Ne iparkodjunk ezt letörölni, hanem örömmel hordozni! Aki észleli ezt a világon és önmagán, az dolgozzék azon, hogy a nagy mindenségben mindig fényesebben, csillanóbban ékesedjék az égi jegy. Minket, embereket pedig arra hangoljon, hogy a boldog örökkévalóságban valóban Istenéi lehessünk.

5. beszéd: Az Isten dicsőségére...

(Dogmatikus beszéd: A teremtés célja: Isten dicsősége)

Bev.: Tavaszi reggelen dalra nyitja csattogó ajkát a pacsirta, és melódiába csendíti hatalmas rengeteg az erdők lombozata. Mi ez valójában? A teremtmény diadaldala – az égi Teremtőhöz. De ugyanazt teszi valójában az egész világ, és ugyanezt kell tennie a föld emberének is.

1. **A világ – az Istent dicséri.** Ez a dicséret **nem szóbeli** hódolat, hanem a **tökéletes műnek** csendes dicsérő szava.

a) A mű dicséri az Alkotót. – Ezért zengi a Zsoltáros: „Az Úr a föld s ami azt betölti, a földkerekség és minden lakója” (Zsolt. 23,1). Sőt ezt követeli is az Írás szava: „Dicsérje őt az ég és a föld, a tenger és minden, ami benne nyüzsög” (Zsolt. 68,35).

b) Minden parány létével és célszerűségének hordozásával dicsőíti az ég Urát. Parányi földdarab, bányahordalék, szén, fém, csillag, erdő, vizek, hegyek... mind Istent dicsérik. A Zsoltáros parancssal fordul feléjük mondván: „Dicsérjétek őt, nap és hold, dicsérjétek őt mind ragyogó csillagok! Dicsérjétek őt, az egeknek egei, és minden vizek az ég felett. Dicsérjétek az Úr nevét! Mert ő szólott és lettek, ő parancsolt és létrejöttetek... Dicsérjétek az Urat a földről, sárkányok és mélységes vizek mind! Tűz, jégeső, fagy és szélvihar, melyek parancsát teljesítik; mindnyájan ti hegyek és halmok, gyümölcsstermő fák és mind a cédrusok, vadállatok és mind barmok, csúszó-mászó és szárnyas állatok, föld királyai és mind a népek, fejedelmek és mind, bírái a földnek” (Zsolt. 148,3-5 és 7-11).

2. Az ember is az Istent dicsérje.

Az öntudatos ember se maradjon néma.

a) Az ő ajka dalra teremtetett és nyelve beszédre alkottatott. A „kétlábú madártestvéren” kívül csak az ember énekel!

b) De értelme és egész élete is Istent dicsérő lehet. Sőt legyen is. Hallgasd csak meg az Úr felé emelkedő ember lelkének vágyát: „Dicsérd lelkem az Urat! Dicsérem az Urat, amíg csak élek, zsoltárt éneklek Istenemnek, amíg csak leszek” (Zsolt. 145,2).

c) És az imádás valósága így történjék: a kis gyermek szép imával, a munkás áldozatos, teremteni akaró munkával, a szellemi élet szolgája öntudatos szolgálattal. De ezt a szent szolgálatot mindenki és mindig valósítsa – **isteni léttel**. Szinte állandó fohászuk legyen ez a fenséges élethimnusz: „Sóvárogva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba. Ujjongva eped szívem és testem az élő Isten után” (Zsolt. 83,3).

Bef.: Így lesz minden Isten dicsőségére. A „nagyvilág” és a „kisvilág” egyaránt. Annak az Úrnak dicsőségére, aki világosan megvillantja őstermészetünkben, hogy csak a Végtelen lehet a végesség célja, és élő szóval is meghirdette: „Valamennyit, ki nevemet segítségül hívja, kit dicsőségemre teremtettem, alkottam és készítettem” (Iz. 43,7) – a Végtelen felé törő dicsérő. De az Isten **tárgyi** dicsérete – az ember **alanyi** boldogsága!

6. beszéd: Isten és ember örök kapcsolata (1957. VI. 16.).

Bev.: A mai ünnep a szó igazi értelmében az **Úr ünnepe**. Az Egyház az apostol levelét olvastatja (Róm. 11,33-36), hogy kinyilatkoztató igéje **alapján** találunk reá **Isten lényegére** és egyúttal reá találunk az **ember kötelességére**. – Hogyan áll tehát ez a kettős kérdés?

1. Az Isten mindnek Teremtője.

a) Hirdeti az isteni ige. Halljad ezt az igét: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1). Hallgasd ezt az isteni tanítást: „Emeljétek fel szemeteket a magasba, és nézzétek: Ki teremtette ezeket? Ő az, aki megszámloltan kivezeti seregüket, és nevén szólítja valamennyiüket; nagy ereje, erőssége és hatalma miatt el nem marad egy sem” (Iz. 40,26).

b) Érzékeli az emberi tapasztalás ténye.

2. És minden, az ember is Isten dicsőítője.

a) Minden és mindenki Istent dicsőítse. „Dicsérvétek őt az ég és a föld, a tenger és minden, ami bennük nyüzsög” (Zsolt. 68,35) és: „Valamennyit, ki nevemet segítségül hívja, kit dicsőségemre teremtettem, alkottam és készítettem” (Iz. 43,7).

b) És mindenki szolgáljon neki, mert szeretet az Ő lényeges jegye. „Áldjátok a mennynek Istenét, és mondjátok hálát neki minden élő lény előtt, mivel irgalmasságot gyakorolt veletek” (Tób. 12,6) és: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

Bef.: A **kötélék** kérdésével zárom. A **függés** alapja: a **teremtés**, az élet **célja**: az Isten **dicsőségének szolgálata** és a kapcsolat láncfűzére; a **Szeretet áramlása**. – Mi itt a nehézség? Nemcsak hinni kell, hanem e szerint élni! Credo és Decalogus! – „Az ember tragédiája” angyalnépe, és a tudás fényében csillanó Lucifer öngőgje!...

* *

Beszédláncok

Most röviden olyan beszédlánc/vázlatok következnek, amelyek kerek egységbe foglalják a Szentlecke gondolatait. – Lássuk ezeket egyenként.

I. beszédlánc címe: Kicsoda az Isten?

Ez a beszédlánc az **Isten hatalmát** akarná megállapítani.

1. beszéd: A világ Ura

(Dogmatikus beszéd: Isten az erő)

Bev.: Az **erő** az uraság alapja. – Ez a tény adná a mai beszéd fundamentumát. – Ha tehát az égre nézek, a földre és a „kisvilágra” nézek, akkor hol látom az Istenben ezt az uraságot biztosító erőt?

1. A mindenség valóságában.

Ez azt jelenti: erőközpont a mindenség; honnét tehát ez a nagy erőmennyiség?

a) Vajon utal-e **önmagára** a világmindenség? Csak látszólagos és átfutó utalásokban. Valójában a célszerűség és az esetlegesség Végtelenre utal. Az Írás szerint: „Minden belőle, általa és érte van, dicsőség néki mindörökké!” (Róm. 11,36). Ezért zengi a Zsoltáros: „Isten dicsőségét beszélnek az egek, és keze művét hirdeti az égbolt” (Zsolt. 18,2). – Majd így egészül ki a kinyilatkoztatás örömhíre: és mindezen megpihen az Isten szeretete. – Ezt pedig így írja le a Bölcs: „Mert szeretted mindazt, ami van; mit sem utálsz abból, amit alkottál; mert ha gyűlöltél volna bármit is, meg sem teremtetted, meg

sem alkottad volna” (Bölcs. 11,25).

b) De vajon reá utal-e a Teremtő mindenhatóságára? A teremtés lényege: egy dolognak egész mi-volta szerinti létesítés (Thom. I. 63,3). – A próféta szerint valóban csak az Isten az ősi Való. – Ezt pedig ilyen költői lendülettel közli az isteni igé: „Ki tudná megmérni marokkal a vizeket? Arasszal felmérni az egeket? Ki tudná három ujjával mérlegre tenni a föld tömegét? Súllyal lemérni a hegyeket, mérlegserpenyővel a dombokat? Ki volt segítségére az Úr lelkének, vagy ki volt tanácsadója, és ki oktatta, és ki tanította őt a helyes ösvényre? Ki oktatta tudományra, és ki mutatta meg neki az okosság útját?” (Iz. 40,12-14). „Íme olyanok a nemzetek, mint a vízcsepp a vödrön, és annyit számítanak, mint a porszem a mérlegen, a szigetek íme annyit, mint a homokszem” (Iz. 40,15). „Mert az egész világ olyan előtted, mint a mérleg billenője, mint a földre hulló hajnali harmatcsepp!” (Bölcs. 11,23). – Vagy olvasd a Makkabeusok könyvét: „Kérlek, fiam! Tekints az égre, a földre és mindenre, ami bennünk van, és értsd meg, hogy mindezt, valamint az emberi nemet is semmiből teremtette az Isten” (2Mak. 7,28).

2. A mindenség célbajuttatásában.

Minden végül eszköz. Önmagát kibontó erőközpont és mást segítő életerő. Figyeld csak a teremtés történetének leírását. Olvasd és látni fogod, hogy minden úgy teremtett, hogy mindennek célt adott az Isten.

a) Az anyagi világ egyeteme egymást, de végül is az embert szolgálja. Maga a természet engedelmesen célbafutó. Ezt zengi a próféta: „Ő, ki örök időre meg alapította a földet, és betöltötte barmokkal meg négy lábú állatokkal. Ki elküldi a fényt, s az elmegyén, és ha hívja, remegve engedelmeskedik neki” (Bár. 3,32-33). – De az embert is segíti a világ. Az ész és tapasztalat igazolja, de az Írás is erősíti: „Hiszen Isten minden teremtménye jó, és semmi sem megvetendő, amit hálaadással veszünk magunkhoz, mert Isten igéje és az imádság megszenteli” (1Tim. 4,4-5).

b) Az embert pedig az Isten még **személyes kegyelmi áramlással** is gyámolítóan segíti. Embert haza akarja segíteni, és átvitt értelemben reánk is áll a próféta szava: „Ki az idők elejétől fogva kinyilatkoztatatom az utolsó dolgokat, és kezdet óta azt, ami még nem történt meg, és mondom: Határozatom beteljesül, és minden akaratom megvalósul” (Iz. 46,10). – Alaphangban ez az igazság: „Mert Isten nem tart senki személyétől, és nem fél senki rangjától” (Bölcs. 6,8). – De reánk vonatkoztatva ez a mondat fejezi ki Isten kegyelmet árasztó szeretetét és így hazajuttató kegyét: „A győztest fehér ruhába öltöztetik. Nevét nem törölöm ki többé az élet könyvéből, hanem megvallom Atyám és angyalai előtt” (Jel. 3,5). Ez pedig azt az örömhírt közli, hogy a **személyesen** felénk forduló Isten **szeretete** je az örök élet kegyelmével is telíti az Őt keresők lelkét és életét.

Bef.: Isten **ereje** – végtelen. A **világ ereje** Istentől függően – véges, az ember **létereje** a Megváltó kegyelméből – végnélküli. De ez is: ajándék! Mégpedig boldogító, minket munkára serkentő és az Isten országában örökké pompázó.

2. beszéd: A magasságok Ura

(Dogmatikus beszéd: Isten hatalma)

Bev.: Az ember földi életkerete a véges világ. Az Isten élettartalma a végtelenség. – Ebből következik, hogy az anyagi és szellemi világ teljes mindensége – Isten előtt hódoló törpék meghajlása... Hogyan ismerjük fel és el Isten végtelenségét?

1. Minden nagyság alázódik előtte.

a) Az egész mindenség alapértékét ez az Írás fogja egybe: „Dicsérik az Úr nevét! Mert ő szólott és lettek, ő parancsolt és létrejötték” (Zsolt. 148,5). – Ezért mondhatja magáról az Úr: „Ezt mondja az Úr, aki megvált téged, aki téged az anyaméhből alkotott: én vagyok az Úr, mindennek alkotója, ki egyedül terjesztettem ki az egeket, ki megszilárdítottam a földet, – Nem volt senki sem mellettem” (Iz. 44,24).

b) A „kisebb birtokállomány” pedig a hódoló alázat gyökérzete. Ez – a függés. Világ és ember függése. De ezért hódol előtte az egész anyagi világ. „Úgy illett ugyanis, hogy az, akiért és aki által a mindenség lett, aki számos fiát a dicsőségre vezet, üdvösségük szerzőjét a szenvedés útján dicsőítse meg” (Zsid. 2,10). – Elismeri a függést, hogy boldogan birtokolja a tökéletesedést. Ezért zendül így az egész világ dala: „Dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakarátú embereknek” (Lk 2,14). Éneklí az angyalok kara, átveszi a föld boldog embere és visszhangozza a mindenség beláthatatlan kórusa: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt és aki van és aki eljövendő!”

(Jel. 4,8). – Az értelem pedig **világosan** mutatja: bontakozó tökéletesedéssel dicsőíti minden parány és részleges voltában az egész az Istent.

2. Az égi hatalmak is hódolnak előtte.

Egek világának léte és személyi valósága a kinyilatkoztatás tanítása.

a) Élnek szellemi lények – Isten országában. Hogy „angyalok” vannak, a Szentírás majdnem minden lapja tanítja. Az Írás szövegei közül közlök egyet-kettőt. „Mikor aztán kiűzte (az Úr Isten) Ádámot, a Gyönyörűség paradicsoma elé kerubokat állíta, hogy őrizték az élet fájához vezető utat” (1Móz. 3,24). – „Vigyázzatok, meg ne vessetek egyet sem e kicsinyek közül! Mondom nektek: angyalaik az égben szüntelenül látják mennyei Atyám arcát” (Mt 18,10). – „Történt, hogy meghalt a koldus és az angyalok Ábrahám ölébe vitték” (Lk 16,22). – Az emberi értelem? Az Isten és ember között igényelt áthidaló élő kapocs, tiszta szellem.

b) És hódolnak Isten előtt a szellemi világ dicsőségében. Vele vannak. Az Írás így írja: „Szeráfok lebegtek felette; mindegyiküknek hat-hat szárnya volt; kettővel befődték arcukat, kettővel befődték lábukat, és kettővel lebegtek, és kiáltottak és mondták egymásnak: Szent, szent, szent az Úr, a seregek Istene, dicsőségével tele van az egész föld!” (Iz. 6,2-3). – Majd így jellemzi: „Néztem, és egyszer csak trónokat állítottak fel, és egy Ősöreg leült; ruházata fehér volt, mint a hó, és fején a haj olyan, mint a tiszta gyapjú; trónja lángoló tűz, kerekai égő tűz” (Dán. 7,9). – Dicsőítik! Ezt is a kinyilatkoztatás tanítja: „Benne teremtett minden a mennyben és a földön: a láthatókat és a láthatatlanokat, trónusokat, uralmakat, fejedelemségeket és hatalmasságokat” (Kol. 1,16).

Bef.: Végezetül kérdezzük: mi a magasság? A felelet ez: **fölfelé**, vagy **lefelé** – minden **mélység**. Magasságok távlatait csak hasítja az ember alkotta repülőgép, de a Végtelen Isten birtokban tartja az egész világmindenség mérhetetlenségét. Annak az **életmélységnek Ura az Isten**, amelynek **végnélküli birodalmában élhet – a boldog ember**.

*

II. beszédlánc címe: Az ember az egy Isten előtt

Itt csak rövid összefoglalásokat adunk, hogy az Isten felé forduló ember jegyeit ismertessük.

1. beszéd: Imádó

Bev.: Mit tesz az ember Isten felé?

1. Egekbe száll – imádó szóval.

2. Egekbe emelkedik – áldozattal.

Bef.: És így – odaérő? Igen! Igen! – A szellem Szellemet talál!

2. beszéd: Hódoló

Bev.: A vett javak láttára mit tesz az ember és az Isten?

1. Törtet arra, hogy övé legyen – a föld kincse.

(Ez az ember vágya)

2. Tör arra, hogy övé legyen – az ember lelke.

(Ez az Isten szeretete)

Bef.: Ezért Hozzá visz mindent – a hódolatos ember.

3. beszéd: Kérve kérő

Bev.: Mit kér?

1. Földi „kenyeret”.

2. Égi „Kenyeret”.

Bef.: Tárt karokkal és telített öllel járhat a földön az ember.

4. beszéd: Szeretetből kielégülő

Bev.: Túlrad – az égi Jóság.

1. Bőséges az Isten adománya.

2. Mindent áthat az örök életet biztosító kegyelme.

Bef.: Túlsorduló tehát – a boldog lélek.

*

III. beszédlánc címe: Az Isten az ember felé

Ez is rövid szövegekkel fogja egybe a felénk áradó Isten szeretetét.

1. beszéd: Az élő Szeretet

Bev.: Polarítások jellemzik a lét és az eszmei lét világát. De mi az ősi Polus?

1. Az ősi „rossz”?

2. Az ősi Jó!

Bef.: De itt – csak **ősi Jó** a valóság.

2. beszéd: Gondviselő Szeretet

Bev.: Személyeket személyes célra vezető.

1. Célok tűző.

2. Célok segítő.

Bef.: És személyes szeretetben boldogító.

3. beszéd: Megbocsátó Szeretet

Bev.: És a tévelygő?

1. Gyarló az ember.

2. Erős az Isten.

Bef.: Azt is segíti az Isten.

4. beszéd: Megszentelő Szeretet

Bev.: Magát adja (a keresztáldozat!).

1. Nemcsak bűnt bocsátó.

2. De isteni természettel gazdagító.

Bef.: Magához hasonlítja tehát az embert. – Így boldogítja.

*

IV. beszédlánc címe: **Honnan az ember szolgálatának sodra?**

Ez a beszédlánc az ember Isten felé sodródásának gyökérzetét keresi.

1. beszéd: A teremtő Atya tervéből

Bev.: Isten akarata a világ.

1. Ő gondolta erősnek az embert.

2. Ő gazdagítja kegyelmével a munkást.

Bef.: Isten szeretete a szellemi élet.

2. beszéd: A Fiú áldozatos munkájából

Bev.: Istenfia emberré lett.

1. Áldozattá lett érettünk.

2. Kegyelmi erőiből élünk.

Bef.: Hogy az ember istenivé legyen.

3. beszéd: A Szentlélek „szeretetéből”

Bev.: Tüzet jöttem bocsátani...

1. Leszállott az apostolokra.

2. Otthont talál mindnyájunk lélekházában.

Bef.: És mit akarok, hacsak nem, hogy felgyulladjon?

4. beszéd: A Szentháromság egy Isten Szeretetéből

Bev.: Isten egy, képei...

1. Isten a Szeretet.

2. Az ember a szeretet szertesugárzója.

Bef.: Isten fiai vagyunk és így boldogan élünk.

* * *